

Del II

KAPITEL 7 MUL- OCH KLÖVSJUKA.....	3
A. Åtgärder vid misstanke om mul- och klövsjuka.....	3
B. Åtgärder då mul- och klövsjuka har konstaterats	9
C. Åtgärder i spärrförklarade kontakthanläggningar	16
D. Åtgärder då mul- och klövsjuka misstänks eller har konstaterats på slakteri 17	
E. Åtgärder då mul- och klövsjuka misstänks eller har konstaterats vid gränskontrollstationer och i transportmedel.....	17
F. Skyddsområde och övervakningsområde	18
G. Vaccination mot mul- och klövsjuka	37
H. Åtgärder vid bekräftelse av mul- och klövsjuka bland vilda djur.....	45
I. Regionalisering	47

KAPITEL 7 MUL- OCH KLÖVSJUKA

Jfr Rådets direktiv 2003/85/EG av den 29 september 2003 om gemenskapsåtgärder för bekämpning av mul- och klövsjuka, om upphävande av direktiv 85/511/EEG och besluten 89/531/EEG och 91/665/EEG samt om ändring av direktiv 92/46/EEG (EUT L 306, 22.11.2003 s.1).

Med epizootilagstiftningen och direktiv 2003/85/EG som grund har följande bekämpningsplan utarbetats.

Mottagliga djur enligt definition i direktivet:

Med mottagliga djur menas alla tamdjur eller vilt som tillhör någon av underordningarna *Ruminantia*, *Suina* eller *Tylopoda* i ordningen *Artiodactyla*.

A. Åtgärder vid misstanke om mul- och klövsjuka

1. Anmälan

a. Veterinär som misstänker förekomst av mul- och klövsjuka ska omedelbart per telefon anmäla detta till Jordbruksverket och länsstyrelsen (länsveterinären).

b. Person som misstänker att mul- och klövsjuka har drabbat djur i hans vård ska omedelbart anmäla detta till distriktsveterinär eller annan veterinär.

c. Övriga personer som yrkesmässigt kommer i kontakt med mottagliga djur eller produkter från dessa och som misstänker förekomst av mul- och klövsjuka ska omedelbart anmäla detta till Jordbruksverket och länsstyrelsen (länsveterinären) om Jordbruksverket inte redan har vidtagit åtgärder.

d. Ytterligare bestämmelser och anvisningar om anmälan vid misstanke om epizootisk sjukdom finns i kapitlen *Veterinär*, *Länsstyrelsen* och *Statens Veterinärmedicinska Anstalt* i Del I.

2. Undersökning och provtagning

a. Den veterinär som misstänker mul- och klövsjuka hos djur i en anläggning eller ett område ska kliniskt undersöka misstänkt smittade djur och ta de prover som bedöms nödvändiga för att bekräfta eller utesluta misstanken.

b. En veterinär som Jordbruksverket utser ska vid behov ta ytterligare prover i den misstänkt smittade besättningen.

Bestämmelser och anvisningar om hur provtagning ska ske, hur emballering av prover ska gå till samt vart prover ska skickas finns i kapitlet *Provtagning, transport av prover samt epizootiutrustning* i Del I.

3. Spärrförklaring

Veterinär som har grundad anledning att misstänka förekomst av mul- och klövsjuka ska omgående spärrförklara anläggningen.

Bestämmelser och anvisningar om spärrförklaring finns i kapitlet *Spärrförklaring och smittförklaring* i Del I.

4. Avspärrning

a. Den veterinär som spärrförklarar anläggningen ska se till att tillfartsvägarna till området snarast provisoriskt stängs av. Avstånd mellan djuranläggning och avstängning bör vara minst 300 meter.

b. Spärrförklarande veterinär eller en veterinär som Jordbruksverket utser ska se till att så snart som möjligt

- tillfartsvägarna stängs av med vägbommar eller likvärdigt,
- anslag som anger att området är spärrförklarat och att tillträde är förbjudet (epizootianslag 2) snarast sätts upp vid tillfartsvägarnas avstängningar, samt att
- desinfektionsbad för stövlar och andra skodon samt utrustning för personlig smittrening placeras vid avstängningarna och vid samtliga in- och utgångar till djurtrymmen.

c. För desinfektion ska användas desinfektionsmedel som säkert oskadliggör det aktuella smittämnet.

Förteckning över lämpliga medel finns i bilaga 4 (*Råd och anvisningar för smittrening och användande av desinfektionsmedel vid utbrott av epizootiska sjukdomar*), till kapitlet *Skyddskläder och smittrening* i Del I.

d. Om det finns risk för smittspridning från djur som vistas utomhus eller från mark där djuren vistas, ska veterinären se till att epizootianslag 2 sätts upp på lämpliga platser och att eventuella brister i stängsel lagas genom djurhållarens försorg.

5. Spärrbestämmelser

Anvisningar om lämpliga restriktioner finns i kapitlet *Spärrförklaring och smittförklaring* i Del I.

a. Persontrafik och fordonstrafik till och från anläggningen får bara ske efter särskilt tillstånd av Jordbruksverket och på de villkor som verket bestämmer.

b. Alla mottagliga djur ska hållas kvar i sina stallar eller på någon annan plats där de kan hållas isolerade.

c. Mottagliga djur får inte föras till eller från anläggningen.

d. Djur av arter som inte är mottagliga för mul- och klövsjuka får inte föras till eller från anläggningen utan tillstånd av Jordbruksverket.

e. Djurkroppar, kött, köttprodukter, mjölk, mjölkprodukter, sperma, ägg, embryon av mottagliga djur samt djurfoder, redskap, föremål, ull, hudar, skinn, borst, animaliskt avfall, slam, gödsel och annat som kan tänkas sprida mul- och klövsjukessmitta får inte föras från anläggningen.

f. Trots ett förbud mot att föra djurprodukter från en anläggning eller ett område där mul- och klövsjuka misstänks kan Jordbruksverket i undantagsfall, om det uppstår problem att ta hand om mjölken i den spärrförklarade anläggningen, bestämma att mjölk får transporteras från anläggningen på följande villkor:

- Mjölken ska transporteras till närmaste plats som Jordbruksverket godkänner för att där oskadliggöras eller behandlas på ett sådant sätt att mul- och klövsjukevirus säkert avdödas.
- Mjöltransportfordonet ska vara utrustat och hållet i ett sådant skick att spridning av mul- och klövsjukevirus undviks.
- Transporten ska övervakas av en veterinär som Jordbruksverket utser.

6. Spårande av kontakthanläggningar

a. Den veterinär som undersöker djur i en misstänkt smittad anläggning eller som spärrförklarar en anläggning där smitta misstänks, ska notera uppgifter från den som har djuren i sin vård om

- eventuella kontakthanläggningar som tagit emot djur, produkter eller misstänkt kontaminerat material från det område där en epizootisk smitta misstänks förekomma under den tid smitta kan ha funnits där,
- kontakthanläggningar som på motsvarande sätt kan ha spridit smitta till det misstänkt smittade området,
- personkontakter eller andra kontakter som kan ha medfört smittspridning till eller från det misstänkt smittade området,
- anläggningar och områden med djurhållning som genom sin geografiska närhet till det misstänkt smittade området kan ha spridit smitta dit eller utsatts för smitta därifrån, samt
- leveranser av foder eller andra varor till och från det misstänkt smittade området från och med den tidpunkt då smittan misstänks ha förts dit, dock minst under de senaste tre veckorna.

Om undersökande eller spärrförklarande veterinär inte fått uppgifter om kontakthanläggningar i samband med undersökning eller spärrförklaring ska en veterinär som Jordbruksverket utser ansvara för att så sker.

b. Veterinären ska på snabbast möjliga sätt meddela Jordbruksverket om eventuella kontakthanläggningar.

Jordbruksverket ansvarar för att kontakthanläggningar spärrförklaras skriftligt om det bedöms motiverat och veterinären inte har möjlighet att göra detta.

7. Inventering av anläggningens djurbestand m.m.

a. Den veterinär som Jordbruksverket utser ska göra en inventering av anläggningens djurbestand vid spärrtillfället och även anteckna vilka lager som finns i anläggningen av foder, strö, slam, gödsel och djurprodukter såsom kött, slaktkroppar, mjölk, mjölkprodukter, ull, skinn, hudar samt sperma, ägg och embryon. Av anteckningarna ska framgå var lagren finns och hur stora de är.

Dessa uppgifter är av betydelse bland annat för bedömning av eventuella ersättningsanspråk.

b. Vid inventeringen av djurbeståndet ska alla olika slag av djur i den spärrförklarade anläggningen eller det spärrförklarade området förtecknas.

För varje djurslag ska noteras samt antecknas

- i vilka utrymmen djuren finns inomhus och utomhus
- antal döda djur,
- antal djur med symtom på mul- och klövsjuka, samt
- antal djur som kan antas vara smittbärare.

c. Inventeringen ska hållas aktuell under hela spärrtiden. Djur som föds, insjuknar, avlivas eller självdör ska noteras.

De löpande anteckningarna ska föras av djurhållaren och ska på begäran visas upp för Jordbruksverket och länsstyrelsen.

d. Veterinären ska på Jordbruksverkets blankett Epi 3 eller på ett annat dokument som verket beslutar skriva rapport över utförd förrättning i samband med besöket. Rapporten skickas till Jordbruksverket med kopia till länsstyrelsen (länsveterinären).

8. Rekognoscering av plats för epizootigrav

Jordbruksverket kan besluta att döda djur, produkter och annat som kan innehålla epizootisk smitta får grävas ner i en epizootigrav i stället för att oskadliggöras genom bearbetning eller förbränning (som oftast är förstahandsalternativ). Det kan vara lämpligt att en veterinär så snart som möjligt undersöker om det finns en lämplig plats för en epizootigrav i eller nära det spärrförklarade området.

Anvisningar om oskadliggörande samt lämplig placering av epizootigrav finns i kapitlet *Oskadliggörande* i Del I.

9. Smittutredning

a. En smittutredning ska snarast inledas. Ansvarig för denna är en veterinär som Jordbruksverket utser.

b. Smittutredningen ska minst omfatta följande.

- Bedömning av den tid under vilken mul- och klövsjuka kan ha funnits i anläggningen eller området innan den upptäcktes och anmäldes,
- efterforskning av varifrån smittan kan ha spridits till den anläggning eller det område där smitta misstänks,
- efterforskning av andra anläggningar och områden med mottagliga djur som kan ha smittats från samma källa, samt
- utredning av på vilket sätt (t.ex. med personer, fordon, djur, djurprodukter, slaktkroppar eller annat material) smitta kan ha spridits till eller från den anläggning eller det område där smitta misstänks.

c. Jordbruksverkets blankett Epi 11 är lämplig att använda vid utredningen eftersom den är särskilt utformad för ändamålet.

Blankett Epi 11 ska kombineras med blankett Epi 3 eller ett annat dokument som Jordbruksverket beslutar och som innehåller uppgifter om vilka djur som finns i besättningen vid spärrtillfället.

10. Tillfälligt bekämpningsområde

Jordbruksverket kan upprätta ett tillfälligt bekämpningsområde om det krävs ur smittskyddssynpunkt exempelvis vid hög djurtäthet av mottagliga djur, intensiva förflyttningar av djur eller människor som kommer i kontakt med mottagliga djur, fördröjningar av anmälningar vid misstanke om sjukdom eller otillräcklig information om smittspridningsvägar.

Åtgärder i anläggningar med mottagliga djur inom bekämpningsområdet

a. Veterinärer som Jordbruksverket utser ska omedelbart sätta igång kliniska undersökningar samt provtagningar i den omfattning Jordbruksverket bestämmer för att bekräfta eller utesluta förekomst av mul- och klövsjuka i anläggningar med mottagliga djur.

b. Inga mottagliga djur får föras till eller från anläggningar.

c. Persontrafik och fordonstrafik till och från anläggningar med mottagliga djur får bara ske efter särskilt tillstånd av Jordbruksverket och på de villkor som verket bestämmer.

d. Alla mottagliga djur ska hållas kvar i sina stallar eller på någon annan plats där de kan hållas isolerade.

e. Djur av arter som inte är mottagliga för mul- och klövsjuka får inte föras till eller från anläggningar utan tillstånd av Jordbruksverket.

f. På anläggningar med mottagliga djur inom bekämpningsområdet ska följande inventering ske:

För varje djurslag ska noteras samt antecknas.

- i vilka utrymmen djuren finns inomhus och utomhus
- antal döda djur,
- antal djur med symtom på mul- och klövsjuka samt
- antal djur som kan antas vara smittbärare.

Inventeringen ska hållas aktuell. Antal djur som föds, insjuknar, avlivas eller självdör ska noteras kontinuerligt.

De löpande anteckningarna ska föras av djurhållaren och ska på begäran visas upp för Jordbruksverket och länsstyrelsen.

g. Djurkroppar, kött, köttprodukter, mjölk, mjölkprodukter, sperma, ägg, embryon av mottagliga djur samt djurfoder, redskap, föremål, ull, hudar, skinn, borst, animaliskt avfall, slam, gödsel och annat som kan tänkas sprida mul- och klövsjukesmitta får inte föras från anläggningar med mottagliga djur.

h. Jordbruksverket kan besluta om ett **tillfälligt totalförbud för alla djurtransporter** inom ett större område av eller i hela landet.

Förbudet mot förflyttning av djur av inte mottagliga arter ska vanligen gälla upp till 72 timmar, dock kan Jordbruksverket i undantagsfall förlänga tidsperioden.

i. Jordbruksverket kan komma att bestämma om ytterligare åtgärder exempelvis att:

- Utrustning för smittrening av personer inklusive kärl för smittrening av skodon ska placeras vid samtliga in- och utgångar i anläggningar med mottagliga djur i området.
- Personer som ska lämna en anläggning med mottagliga djur inom området ska smittrena sig innan anläggningen lämnas.

11. Särskilda åtgärder för hästdjur

Om ett totalförbud mot förflyttning införs enligt punkt 10 h kan Jordbruksverket bevilja undantag för hästdjur som behöver särskild veterinärmedicinsk vård vid djursjukhus eller liknande där inga mottagliga djur finns under följande förutsättningar:

- Nödläge ska dokumenteras av en veterinär som går att komma i kontakt med dygnet runt alla dagar.
- Den mottagande klinikens samtycke ska kunna styrkas.
- Hästdjuren ska åtföljas av ett hästpass.
- Före transport ska en jourhavande veterinär som Jordbruksverket utser informeras om färdvägen.
- Hästdjur ska ryktas och smittrenas.
- Transporten ska ske i ett av Jordbruksverket godkänt fordon som kan kännas igen som en hästtransport och smittrening ska ske före och efter användandet.

12. Förebyggande åtgärder

Jordbruksverket kan besluta om förebyggande slakt/avlivning av mottagliga djur som kan antas bli smittbärare och om nödvändigt också av djur från produktionsenheter med ett epidemiologiskt samband eller närliggande anläggningar. I så fall ska kliniska undersökningar och provtagningar ske på det sätt och i den utsträckning som Jordbruksverket bestämmer.

Jordbruksverket ska underrätta kommissionen innan dessa åtgärder vidtas.

B. Åtgärder då mul- och klövsjuka har konstaterats

1. Smittförklaring

a. Jordbruksverket beslutar om smittförklaring då förekomst av mul- och klövsjuka har konstaterats i en anläggning eller ett område.

b. Efter delegation av Jordbruksverket beslutar länsstyrelsen om smittförklaring.

Utöver de åtgärder som angivits för anläggning eller område som spärrförklarats gäller följande för anläggning eller område som smittförklarats

2. Avspärning

En veterinär som Jordbruksverket utser ska se till att

- huvudtillfartsvägen till smittförklarat område stängs av med öppnings- och låsbara bommar eller likvärdigt,
- övriga vägar till anläggningen stängs av med fasta bommar eller likvärdigt,
- epizootianslag 2 sätts upp vid avstängningsanordningarna, om det inte skett redan vid beslut om spärrförklaring,
- utrustning för desinfektion placeras vid huvudtillfartsvägens avspärning och vid in- och utgångar till djurutrymmen, om det inte skett tidigare, samt att
- bord eller annan anordning för avlämnande av post och varor till området sätts upp vid huvudtillfartsvägens avspärning.

3. Provtagning

a. Om inte tillräcklig provtagning skett redan i samband med spärrförklaringen, ska det göras omgående.

b. Prover ska tas av en veterinär som Jordbruksverket utser och ska ske i den utsträckning som verket anger.

c. Efter beslut av Jordbruksverket ska provtagning ske även i kontakthanläggningar.

Jordbruksverket kan dock besluta att prover inte behöver tas i sekundärsmittad anläggning som epizootologiskt hänger samman med primärsmittad anläggning där prover redan tagits.

Bestämmelser och anvisningar om hur provtagning ska ske, hur emballering av prover ska gå till samt vart prover ska skickas finns i kapitlet *Provtagning, transport av prover samt epizootiutrustning* i Del I.

4. Smittutredning

En smittutredning ska snarast inledas om detta inte redan gjorts i samband med spärrförklaringen. Ansvarig för utredningen är en veterinär som Jordbruksverket utser. Se punkt A 9.

5. Värdering och avlivning

Bestämmelser och anvisningar om värdering och avlivning finns i kapitlet *Avlivning av djur* i Del I.

a. Alla mottagliga djur som finns i anläggningen ska utan dröjsmål avlivas. Jordbruksverket fattar beslut om avlivning och val av lämplig avlivningsmetod.

Avlivningen ska utföras på sådant sätt att risken för smittspridning i samband med avlivningen blir så liten som möjligt. Det innebär att djuren helst ska avlivas med en oblodig metod och att det bland annat ska finnas tillgång till desinfektionsutrustning, skyddskläder och duschar.

Om djur avlivas inne i djurutrymmen ska elektriska ventilationssystem stängas av under avlivningen för att minska risken för smittspridning i samband med arbetet. Hänsyn måste dock tas till djurskydds- och arbetarskyddsaspekter.

b. Avlivningen ska ske i den smittförklarade anläggningen om detta är möjligt och ska om möjligt utföras på en plats med ogenomträngligt underlag. Jordbruksverket kan i undantagsfall besluta att mottagliga djur får avlivas på annan lämplig plats i närheten under förutsättning att transport och avlivning kan ske på ett sådant sätt att smittspridning undviks.

c. Avlivningen ska ske under övervakning en veterinär som Jordbruksverket utser.

d. Djuren ska före avlivningen värderas av de värderingsmän som Jordbruksverket utsett.

e. I samband med avlivningen ska en veterinär som Jordbruksverket utser ta prover på djuren i den utsträckning som Jordbruksverket bestämmer.

6. Oskadliggörande

Bestämmelser och anvisningar om oskadliggörande finns i kapitlet *Oskadliggörande* i Del I.

a. Oskadliggörande ska utföras under övervakning av en veterinär som Jordbruksverket utser.

b. Avlivade djur, kroppar av mottagliga djur som har dött eller avlivats i anläggningen samt eventuellt kött från mottagliga djur vilket finns i anläggningen ska oskadliggöras på det sätt som Jordbruksverket bestämmer.

Desinfektionsmedel ska sprutas över djurkropparna om de ska föras bort från anläggningen för att oskadliggöras. Borttransport ska ske i läckagefri, övertäckt behållare.

c. Djurfoder och redskap samt ull, sopor, avfall, gödsel, urin, strö och annat material som kan antas överföra mul- och klövsjuka ska oskadliggöras eller smittrenas på sådant sätt att mul- och klövsjukevirus säkert förstörs.

d. Mjölk och mjölkprodukter ska oskadliggöras på sådant sätt att smittspridning inte kan ske.

e. Kött från mottagliga djur som slaktats mellan den tidpunkt då smittan antas ha förts till anläggningen och den tidpunkt då anläggningen spärrförklarats, ska så långt det är möjligt spåras och oskadliggöras.

Anläggning som tagit emot sådant kött ska spärrförklaras samt smittrenas i den omfattning som Jordbruksverket bestämmer.

f. Övriga djurprodukter som hämtats eller samlats in mellan den tidpunkt då smittan antas ha förts till anläggningen och den tidpunkt då anläggningen spärrförklarats, ska så långt det är möjligt spåras och oskadliggöras eller behandlas på ett sådant sätt att smittspridning inte kan ske.

Se vidare kapitlet *Åtgärder på slakteri* samt kapitlet *Mjölkhantering* i Del I.

7. Smittrening

Bestämmelser och anvisningar om smittrening finns i kapitlet *Skyddskläder och smittrening* i Del I.

a. Smittrening ska utföras enligt en saneringsplan som Jordbruksverket fastställer och under övervakning av veterinär som Jordbruksverket utser.

Smittreningsarbetet ska utföras på sådant sätt att risken för smittspridning blir minsta möjliga.

Arbetet ska bestå av både preliminär desinfektion och slutlig smittrening.

Preliminär desinfektion

b. Preliminär desinfektion ska utföras på följande sätt:

- Så snart djurkropparna har avlägsnats för att oskadliggöras ska alla stallar, utrymmen, redskap och markområden samt allt material som kan ha utsatts för smitta besprutas med desinfektionsmedel som Jordbruksverket anvisar.
- Desinfektionsmedlet ska tillåtas verka i minst 24 timmar.

- Alla vävnader och allt blod som kan ha spillts vid avlivning eller obduktion samt alla grövre föroreningar av byggnader, gårdsplaner, utrustning etc. ska noggrant samlas upp och oskadliggöras tillsammans med djurkropparna.

Slutlig smittrening

c. Smittreningen ska omfatta

- samtliga byggnader där mottagliga djur vistats,
- alla fordon som använts för transport av mottagliga djur och djurkroppar,
- all utrustning som kan tänkas överföra mul- och klövsjukessmitta,
- gödselstad/gödselbehållare, kompost och markområden som kan ha utsatts för mul- och klövsjukessmitta, samt
- allt övrigt material som kan ha utsatts för mul- och klövsjukessmitta.

d. Slutlig smittrening ska utföras på följande sätt:

- Gödsel och använt strömaterial ska avlägsnas från de byggnader, fordon och områden som ska smittrenas och föras bort för att oskadliggöras.
- Alla ytor ska dränkas in med fettlösande medel och därefter högtryckssprutas med vatten för att avlägsna fett och smuts.
- Efter tvättning med vatten och upptorkning ska ytorna åter besprutas med desinfektionsmedel.
- Efter sju dagar ska lokalerna
 - behandlas med fettlösande medel,
 - sköljas med vatten,
 - efter upptorkning besprutas med desinfektionsmedel, samt sköljas på nytt med vatten.

e. Fast gödsel och använt strömaterial ska lagras så att brinning (temperaturförhöjning) uppnås, helst genom att påföra 100 kg osläckt kalk per kubikmeter gödsel, med en garanterad temperatur på minst 70°C genom hela gödsellagret, besprutas med desinfektionsmedel och lämnas orört i minst 42 dagar under vilken tid gödsellagret antingen ska övertäckas eller lagras om för att se till att samtliga lager genomgår värmebehandling.

f. Flytgödsel och slam ska normalt lagras i 42 dagar efter sista tillförseln av kontaminerat material. Jordbruksverket kan bestämma om en annan lagringstid exempelvis vid stark kontamination.

g. Om rengöring och desinfektion av tekniska eller säkerhetsskäl inte kan genomföras enligt gällande bestämmelser kan Jordbruksverket medge undantag under förutsättning att byggnader och lokaler smittrenas så mycket som möjligt för att undvika smittspridning. Lokalerna och byggnaderna får därefter inte användas för mottagliga djur under minst ett år.

h. I anläggningar med frigående djur kan Jordbruksverket komma att besluta om särskilda metoder för smittrening.

i. Jordbruksverket kan besluta att andra metoder för oskadliggörande av förorenat strö, gödsel och flytgödsel får användas.

j. Vid behov kan Jordbruksverket besluta att bostäder och kontorslokaler ska smittrenas på lämpligt sätt.

k. När smittreningen är slutförd ska den veterinär som utsetts att övervaka arbetet rapportera detta till Jordbruksverket på en särskild blankett (Jordbruksverkets blankett Epi 8 eller ett annat dokument som verket beslutar).

8. Undantag från beslut om avlivning och oskadliggörande

a. Om en smittförklarad anläggning består av två eller flera separata produktionsenheter kan Jordbruksverket när det gäller friska produktionsenheter bevilja undantag från bestämmelsen att alla mottagliga djur ska avlivas och oskadliggöras.

b. Undantag kan bara komma ifråga om en veterinär som Jordbruksverket utser, bekräftar att dessa enheter har sådan struktur, storlek och verksamhet att de djur som finns där sköts och utfodras samt, i fråga om mjölkproducerande anläggning, mjölkas helt separat från den övriga anläggningens djur och på ett sådant sätt att risk för spridning av mul- och klövsjukevirus mellan enheterna är utesluten.

Veterinären ska göra en särskild bedömning av anläggningen ifråga vid det tillfälle då djuren i anläggningen undersöks i samband med spärrförklaringen.

I bedömningen ska vägas in alla faktorer som medför risk för spridning av mul- och klövsjuka.

c. Undantag kan bara komma ifråga om Jordbruksverket kan försäkra sig om att det inte finns större risk för spridning av mul- och klövsjuka mellan de skilda produktionsenheterna i anläggningen än mellan skilda anläggningar.

d. Produktionsenheter som består av friska djur ska uppfylla följande krav för att kunna undantas från beslut om avlivning och oskadliggörande.

- Strukturen på djurhållningen ska vara sådan att den är helt skild från djurhållningen i enheter med smittade djur.
- Betesmarkerna ska vara helt skilda.
- Friska och smittade enheter får inte hållas i samma byggnader.
- Det får inte finnas gemensamt luftutrymme mellan friska och smittade enheter.
- Enheterna ska ha skilda utrymmen för foder, utrustning, gödsel, urin, avfall och mjölk.
- För var och en av enheterna ska det finnas särskilda desinfektionsutrustningar vid samtliga in- och utgångar.
- Enheterna ska var och en skötas av sin särskilda personal.

- Det får inte förekomma eller ha förekommit något utbyte av maskiner, redskap eller annan utrustning mellan smittade och friska enheter.
- Det får inte förekomma eller ha förekommit något utbyte av djur, djurprodukter, foder, redskap eller annat material såsom t.ex. ull, avfall m.m. som kan befaras överföra mul- och klövsjukesmitta från infekterad till frisk enhet.

e. Förhållandena ska enligt bedömning av veterinären ha förelegat under så lång tid innan spärrförklarad anläggning kan ha fått in smittan i besättningen, att smitta inte kan ha spridits till den friska produktionsenheten. Vid bedömningen ska hänsyn tas till inkubationstiden.

f. Jordbruksverket ska innan undantag beviljas ha fastställt tillämpningsföreskrifter.

g. Jordbruksverket ska underrätta kommissionen om att undantag beviljats och lämna information om de åtgärder som har vidtagits.

Institution, djurpark eller liknande

Om ett utbrott av mul- och klövsjuka hotar vetenskapliga institutioner, djurparker, viltparker eller hägnade områden samt övriga organ/institut eller centrum (enl. direktiv 92/65/EEG art 13.2) för udda djurslag där djur hålls för vetenskapliga ändamål eller för bevarande av arter eller genetiska resurser hos husdjur ska alla lämpliga åtgärder vidtas för att skydda dessa djur från smitta. Dessa åtgärder kan bland annat innebära begränsning av tillträde eller särskilda villkor för att få tillträde till offentliga institutioner.

Om mul- och klövsjuka har konstaterats kan Jordbruksverket under vissa förutsättningar medge undantag från att alla mottagliga djur ska avlivas. Ett sådant undantag får bara medges om europeiska gemenskapens grundläggande intressen inte hotas. Jordbruksverket ska meddela kommissionen om ett sådant beslut

9. Ytterligare åtgärder

Jordbruksverket kan besluta att djur av inte mottagliga arter på en anläggning där mul- och klövsjuka konstaterats också ska avlivas och oskadliggöras för att förebygga spridning av mul- och klövsjukevirus. Dock ska detta inte ske om djur, som inte är mottagliga för mul- och klövsjuka kan isoleras och genomgå effektiv smittrening under förutsättning att de kan identifieras individuellt, när det gäller hästdjur enligt EG-lagstiftningen, vilket gör att deras förflyttningar kan kontrolleras.

10. Återinsättande av djur

Djur får inte åter sättas in i smittrenad anläggning förrän Jordbruksverket bestämmer och tidigast 21 dagar efter att smittreningen har avslutats och godkänts.

a. Djuren får inte komma från ett område som omfattas av åtgärder mot mul- och klövsjuka.

b. Djuren ska genomgå klinisk undersökning och provtagning i den omfattning och under den tidsperiod som Jordbruksverket bestämmer.

c. Djuren ska minst uppfylla följande villkor:

- De ska ha sitt ursprung eller komma från en anläggning som är belägen i mitten av ett område med minst 10 km där inget utbrott av mul- och klövsjuka förekommit på minst 30 dagar eller
- ha genomgått av Jordbruksverket beslutad provtagning vilken visat att djuren befunnits fria från antikroppar mot mul- och klövsjuka före återinsättningen.

d. Djuren ska återinsättas i **alla** enheter och byggnader i anläggningen.

e. Om ett jordbruksföretag består av flera enheter eller byggnader behöver inte återinsättningen ske samtidigt, dock krävs att inga mottagliga djur får lämna anläggningen förrän **alla återinsatta djur i alla enheter eller byggnader** har genomgått klinisk undersökning och provtagning enligt punkt f- h.

f. Efter återinsättning ska djuren först genomgå:

- en klinisk undersökning var tredje dag av en veterinär som Jordbruksverket utser under de första 14 dagarna, samt
- en undersökning en gång per vecka under dag 15-28.

g. Slutligen ska djuren tidigast 28 dagar efter den sista återinsättningen genomgå:

- provtagning i den utsträckning som Jordbruksverket bestämmer samt klinisk undersökning.

h. Återinsättningen är avslutad när tidigast 28 dagar efter den sista återinsättningen:

- av Jordbruksverket beslutad provtagning av djuren är genomförd och det inte har påvisats förekomst av antikroppar mot mul- och klövsjuka vid serologisk undersökning.
- alla återinsatta djur har undersökts kliniskt av en veterinär som Jordbruksverket utser utan att tecken på förekomst av mul- och klövsjuka har kunnat konstateras.

i. Jordbruksverket kan besluta om ytterligare åtgärder exempelvis att testdjur används i anläggningar som är svåra att smittrena, speciellt i lösdriftsystem.

j. Om återinsättningen sker i en anläggning som är belägen i mitten av ett område med en radie på minst 10 km 3 månader efter sista utbrottet av sjukdomen kan Jordbruksverket efter bedömning av smittsituationen tillåta återinsättning på andra villkor än vad som anges under punkt e - f.

k. I samband med nödvaccination kan Jordbruksverket besluta om andra villkor för återinsättning.

11. Särskilda åtgärder för hästdjur i hela landet

Vid utförelse till annat EU-land krävs hästpass samt ett hälsointyg i enlighet med bilaga C direktiv 90/426/EEG.

C. Åtgärder i spärrförklarade kontakthanläggningar

1. Spärrbestämmelser

a. I kontakthanläggning som kan ha överfört smitta till spärrförklarad eller smittförklarad anläggning samt i kontakthanläggning som kan ha mottagit smitta från spärrförklarad eller smittförklarad anläggning ska samma åtgärder vidtagas och samma bestämmelser gälla som i spärrförklarad anläggning enligt A.

b. Spärrförklaringen ska gälla tills misstanken om mul- och klövsjuka inte längre föreligger enligt Jordbruksverket.

c. Det är förbjudet att flytta djur från anläggningen under spärrtiden.

Förbudet att förflytta djur ska gälla minst 14 dagar för nötkreatur och svin samt minst 21 dagar för får, getter och övriga mottagliga djur.

2. Undantag från spärrbestämmelser

a. Jordbruksverket kan medge undantag från spärrbestämmelserna och ge tillstånd till direkt transport till slakt (av djurskyddsskäl eller liknande) under följande förutsättningar:

- Innan transport tillåts ska besättningen undersökas av en veterinär som Jordbruksverket utser. Om något djur vid undersökningen misstänks vara smittat av mul- och klövsjuka får transporten inte ske.
- Transporten ska ske under officiell övervakning.
- Veterinären ska underrätta slakteriet i förväg om transporten.
- Transporten ska förseglas av en veterinär som Jordbruksverket utser.
- Vid ankomsten till slakteriet ska förseglingen brytas av en veterinär eller en annan person som Jordbruksverket utser.

b. Om en spärrförklarad kontakthanläggning består av två eller flera separata enheter kan Jordbruksverket besluta att spärrbestämmelserna begränsas till en viss del av anläggningen under förutsättning att dessa enheter har sådan struktur, storlek och verksamhet att de djur som finns där sköts och utfodras samt, i fråga om mjölkproducerande anläggning, mjölkas helt separat från den övriga anläggningens djur och på ett sådant sätt att risk för spridning av mul- och klövsjukevirus mellan enheterna är utesluten.

D. Åtgärder då mul- och klövsjuka misstänks eller har konstaterats på slakteri

a. Bestämmelser och anvisningar om åtgärder då epizootisk sjukdom misstänks eller konstateras på slakteri finns i kapitlet *Åtgärder på slakteri* i Del I.

Besiktningveterinärens uppgifter finns beskrivna i kapitlet *Livsmedelsverket* i Del I.

b. En smittutredning ska snarast inledas. Ansvarig för denna är en veterinär som Jordbruksverket utser.

Jordbruksverkets blankett Epi 12 är lämplig att använda vid utredningen eftersom den är särskilt utformad för ändamålet.

c. Slaktverksamhet får återupptas vid en tidpunkt som Jordbruksverket bestämmer, dock tidigast 24 timmar efter att smittreningsarbetet är avslutat och har godkänts av den veterinär som Jordbruksverket utsett att övervaka smittreningen.

E. Åtgärder då mul- och klövsjuka misstänks eller har konstaterats vid gränskontrollstationer och i transportmedel

Vid **misstanke** gäller avsnitt A i tillämpliga delar.

En veterinär som Jordbruksverket utser ska omgående utföra undersökningar och ta prover på det sätt och i den utsträckning som Jordbruksverket bestämmer.

Därutöver gäller följande då mul- och klövsjuka har **konstaterats**:

a. Alla mottagliga djur i lokalerna eller i transporten ska omedelbart avlivas. Jordbruksverket fattar beslut om avlivning och sättet för avlivning.

b. Djurkroppar, strö, avfall och allt annat material som kan vara smittförande ska oskadliggöras.

c. Stallgödsel och flytgödsel ska desinfekteras och får endast bortföras för behandling enligt avsnitt II.A.5 i kapitel III i bilaga VIII till förordning (EG) nr 1774/2002.

d. Lokaler, utrustning och transportmedel ska smittrenas under övervakning av en veterinär som Jordbruksverket utser.

e. En smittutredning ska snarast inledas. Ansvarig för denna är en veterinär som Jordbruksverket utser.

f. Kontakthanläggningar ska spärrförklaras och åtgärdas enligt avsnitt C.

g. Inga djur får föras in för kontroll eller transport tidigare än 24 timmar efter det att smittreningsarbetet är avslutat.

För ytterligare bestämmelser och anvisningar se vidare följande kapitel: *Avlivning av djur, Oskadliggörande, Skyddskläder och smittrening* i Del I

F. Skyddsområde och övervakningsområde

1. Omfattning m.m.

Omfattning

a. Så snart diagnosen mul- och klövsjuka officiellt har bekräftats ska Jordbruksverket besluta om inrättande av **skyddsområde** och **övervakningsområde**.

b. Efter delegation av Jordbruksverket beslutar länsstyrelsen om inrättande av skyddsområde och övervakningsområde.

c. Skyddsområdet ska ha en radie på minst 3 km runt den smittförklarade anläggningen.

d. Skyddsområdet ska ingå i ett övervakningsområde med minst 10 km radie runt den smittförklarade anläggningen.

e. Övergripande bestämmelser om gränsdragning vid inrättande av skydds- och övervakningsområden finns i kapitlet *Områden med särskilda restriktioner* i Del I.

Särskilt ska beaktas möjligheterna att förutse eventuell luftburen smittspridning eller smittspridning på annat sätt.

Spårning av djur och produkter

f. Djur som sänts ut från områdena under en period av minst 21 dagar före en anläggning inom skyddsområdet antas ha smittats ska snarast möjligt spåras. Resultatet av spårningen ska meddelas kommissionen och övriga medlemsstater inom europeiska gemenskapen.

g. Färskt kött, köttprodukter, obehandlad mjölk och obehandlade mjölkprodukter från mottagliga djur med ursprung i skyddsområdet som har producerats mellan det datum när smittan antas ha införts och det datum när skydds- och övervakningsområden inrättas ska spåras och behandlas enligt punkt 10 – 12 eller kvarhållas till dess smitta kan uteslutas.

Medlemsstaterna inom europeiska gemenskapen ska samarbeta i detta arbete.

2. Anslag, övervakning m.m.

a. Vid tillfartsvägarna till skyddsområde och övervakningsområde ska, i den omfattning som Jordbruksverket bestämmer, epizootianslag 3a respektive 4a sättas upp på väl synliga platser vid de vägar som leder in i områdena.

En veterinär som Jordbruksverket utser ska ansvara för att anslag sätts upp i tillräcklig omfattning.

b. För anläggningar med mottagliga djur inom skyddsområde och övervakningsområde gäller **tillträdesförbud** i den utsträckning som Jordbruksverket beslutar.

En veterinär som Jordbruksverket utser ska ansvara för att epizootianslag 1 sätts upp på byggnader som omfattas av tillträdesförbudet.

c. Jordbruksverket ansvarar för att allmänheten genom massmedier och eventuellt på annat lämpligt sätt informeras om gällande restriktioner.

Länsstyrelsen ansvarar för motsvarande information regionalt efter överenskommelse med Jordbruksverket om fördelning av informationsinsatserna.

Inom skyddsområde gäller följande

3. Identifiering m.m. av djuranläggningar

a. Mottagliga djur ska om möjligt förvaras inomhus i sina stallar eller på annan lämplig plats där de kan hållas isolerade.

b. Alla anläggningar med mottagliga djur inom området ska identifieras av en veterinär som Jordbruksverket utser.

Anvisningar om hur en sådan identifiering kan genomföras finns i kapitlet *Områden med särskilda restriktioner* i Del I.

c. En veterinär som Jordbruksverket utser ska regelbundet inspektera de anläggningar som har mottagliga djur inom området.

Vad som avses med ”regelbundet” får bedömas från fall till fall med hänsyn till den aktuella situationen. Jordbruksverket bestämmer om detta.

Om Jordbruksverket så beslutar ska veterinären vid besöken också ta prover för undersökning på SVA, utländskt referenslaboratorium eller annat laboratorium som verket godkänner.

Veterinären ska föra protokoll över inspektionsbesöken och rapportera dessa till Jordbruksverket.

d. Vid samtliga in- och utgångar i anläggningar med mottagliga djur ska finnas lämpliga skyddskläder, lämplig utrustning för personlig smittrening samt kärl för smittrening av skodon.

En veterinär som Jordbruksverket utser ska kontrollera att så är fallet. Kontrollen kan lämpligen ske vid det första inspektionsbesöket på anläggningen.

Personer som kommer till eller lämnar anläggningar inom skyddsområdet ska utföra personlig smittrening i den omfattning som behövs för att motverka smittspridning.

e. Om mottagliga djur insjuknar eller dör i en anläggning belägen inom området ska djurhållaren omedelbart anmäla detta till distriktsveterinären eller till en annan veterinär om det inte är uppenbart att sjukdomen eller dödsfallet beror på ett olycksfall eller en annan fysisk skada.

En veterinär som får ett sådant meddelande ska snarast underrätta Jordbruksverket och länsstyrelsen (länsveterinären) ifall mul- och klövsjuka inte kan uteslutas som orsak till händelsen.

Om Jordbruksverket så bestämmer ska en veterinär som Jordbruksverket utser, på det sätt som verket beslutar, undersöka djur som har insjuknat eller dött i en anläggning i skyddsområdet och ta prover i den utsträckning som behövs för att fastställa om mul- och klövsjuka föreligger.

4. Förflyttning och hantering av djur, fordon, utrustning m.m.

a. Förflyttning och transport av mottagliga djur inom området är inte tillåten förutom förflyttning inom anläggningen på de enskilda vägar som hör till anläggningen.

Undantag se punkt 5.

Jordbruksverket kan delegera till länsstyrelsen att besluta om sådant undantag.

b. Fordon, redskap och utrustning som har använts inom skyddsområdet vid transport av djur eller material som kan vara smittförande (t.ex. foder, gödsel och strö) ska omedelbart efter avlastningen smittrenas och får inte lämna området utan att så har skett.

c. Jordbruksverket kan ge tillstånd till transport av foder, halm och hö som har producerats i området på vissa villkor till anläggningar med mottagliga djur. (se vidare punkt 18)

Bestämmelser och anvisningar om smittrening finns i kapitlet *Skyddskläder och smittrening* i Del I.

5. Undantag från förbudet att flytta djur

a. Jordbruksverket kan medge undantag för transport (transitering) av djur av alla arter genom skyddsområdet på landsväg (genomfartsled) eller järnväg förutsatt att transporten sker utan avlastning eller uppehåll.

b. Jordbruksverket kan av djurskyddsskäl eller annan angelägen orsak ge tillstånd för transport av mottagliga djur direkt till ett slakteri som verket godkänner under följande förutsättningar:

- Innan tillstånd ges ska en veterinär som Jordbruksverket utser undersöka samtliga mottagliga djur i anläggningen och bekräfta att där inte finns några misstänkt smittade djur.
- Slakten ska ske på ett slakteri som ligger inom skyddsområdet och som Jordbruksverket godkänner.
- Om det inte finns slakteri inom skyddsområdet kan slakten få ske på ett annat slakteri som Jordbruksverket godkänner.

- Transporten till slakteriet ska vara förseglad och ske under tillsyn av en veterinär som Jordbruksverket utser. (Se även punkt C.2.)
- Fordon och utrustning som används vid transporten ska smittrenas omedelbart efter transporten under övervakning av en veterinär som Jordbruksverket utser.

c. Jordbruksverket kan ge tillstånd till transport av mottagliga djur som kommer från ett område utanför skyddsområdet direkt till slakteri under följande förutsättningar:

- En veterinär som Jordbruksverket utser ska intyga att djuren kommer från en anläggning utanför skyddsområdet.
- Transporten ska ske på angivna vägar direkt till utsett slakteri för omedelbar slakt.
- Djurtransportfordonet ska efter avlastning smittrenas under övervakning av en veterinär som Jordbruksverket utser och smittningen ska registreras i körjournalen.

6. Särskilda åtgärder för hästdjur

Jordbruksverket kan bestämma att förflyttning och transport av hästdjur får ske under förutsättning att följande beaktas:

a. Användning av hästdjur som hålls på anläggningar utan mottagliga djur får tillåtas inom området under förutsättning att lämpliga åtgärder för smittrening vidtas.

b. Hästdjur transporteras i särskilt utsedd hästtransport till en anläggning utan mottagliga djur.

c. I undantagsfall kan Jordbruksverket bevilja tillstånd till transport i en särskilt utsedd eller registrerad hästtransport från en anläggning utan mottagliga djur till en annan anläggning med mottagliga djur inom skyddsområdet under förutsättning att hästtransporten smittrenas innan djuren lastas och innan den lämnar destinationsanläggningen.

d. Förflyttning av hästdjur får tillåtas på allmän väg, på betesmarker, som hör till anläggningar utan mottagliga djur samt inom träningsområden.

Inga restriktioner ska gälla för insamling av hästdjurs sperma, ägg och embryon från donatordjur på anläggningar utan mottagliga djur inom området samt transport av hästdjurs sperma, ägg och embryon till mottagardjur på anläggningar utan mottagliga djur.

Jordbruksverket kan bestämma att besök från ägare av hästdjur, veterinär, seminör och hovslagare i anläggningar med mottagliga djur som inte är spärr- eller smittförklarad ska omfattas av följande villkor:

- Hästdjur ska hållas åtskilda från mottagliga djur.
- Besökare ska förhindras få tillträde till byggnader med mottagliga djur.
- Alla besökare ska registreras.

- Smittrening ska ske av fordon och av besökares stövlar.

7. Avelsverksamhet

a. Ambulerande avelsverksamhet med mottagliga djur är inte tillåten.

b. Artificiell inseminering av mottagliga djur är inte tillåten.

Jordbruksverket kan medge undantag när den utförs av djurhållaren med sperma som finns i den egna anläggningen eller med sperma som levererats direkt från en seminestation till områden utanför anläggningen.

c. Insamling av ägg och embryon från mottagliga djur är inte tillåten.

8. Handel, utställningar m.m.

a. Auktioner, mässor, marknader, utställningar, tävlingar eller liknande arrangemang med mottagliga djur får inte förekomma inom skyddsområdet.

b. Handel, djurförmedling och annan jämförlig verksamhet med mottagliga djur är inte tillåtet inom skyddsområdet.

9. Utökade restriktioner

Jordbruksverket kan utöka restriktionerna inom området genom att införa **förbud** mot

- förflyttning och transport av djur av inte mottagliga arter inom och ut ur och in i området,
- transitering av djur av alla arter genom området,
- evenemang med ansamling av människor, som kan komma i kontakt med mottagliga djur om det finns risk för smittspridning,
- artificiell inseminering eller insamling av ägg eller embryon från djur av inte mottagliga arter,
- förflyttning av djurtransportfordon,
- slakt för privat konsumtion i anläggningar med mottagliga djur, samt
- transport av foder, hö och halm till anläggningar med mottagliga djur.

10. Åtgärder för färskt kött som har producerats i området

a. Jordbruksverket inför **förbud** mot att på marknaden släppa ut färskt kött, malet kött och köttberedningar från mottagliga djur med ursprung i området.

Färskt kött, malet kött och köttberedningar ska märkas med en överkorsad stämpel enligt Jordbruksverkets bestämmelser och därefter transporteras i slutna behållare till en av Jordbruksverket utsedd inrättning för att behandlas enligt första kolumnen i tabell 1 i bilaga III till direktiv 2002/99/EG.

Undantag: Jordbruksverket kan bevilja undantag för färskt kött, malet kött och köttberedningar som har producerats minst 21 dagar före det datum då smittan tidigast beräknas ha nått en anläggning i området och efter produktion har transporterats och lagrats åtskilt från kött som har producerats efter detta datum.

Genom tydlig märkning enligt EG-lagstiftningen ska köttet och köttberedningarna vara lätta att skilja från sådant kött, som inte får sändas utanför området.

b. Jordbruksverket inför **förbud** mot att på marknaden släppa ut färskt kött, malet kött och köttberedningar från mottagliga djur som har producerats vid inrättningar inom området.

Undantag: Jordbruksverket kan bevilja undantag för färskt kött, malet kött och köttberedningar från inrättningar i området om följande villkor är uppfyllda:

- Inrättningen ska stå under strikt veterinärkontroll.
- Endast färskt kött, malet kött och köttberedningar som har producerats minst 21 dagar före det datum då smittan tidigast beräknas ha nått en anläggning i området (enligt undantag punkt 10 a) eller från djur som fötts upp och slaktats utanför området eller från djur som transporterats till inrättningen och slaktats där enligt punkt 5 c får bearbetas vid inrättningen.
- Kontrollmärkning ska ske enligt EG-lagstiftning.
- Under hela framställningsprocessen ska allt färskt kött, malet kött samt alla köttberedningar av denna typ vara tydligt märkta och transporteras och lagras åtskilda från färskt kött, malet kött och köttberedningar som inte får sändas utanför området.

För handel inom EU krävs ett särskilt godkännande av inrättningen.

11. Åtgärder för köttprodukter som har producerats i området

Jordbruksverket inför **förbud** mot att på marknaden släppa ut köttprodukter framställda av kött från mottagliga djur med ursprung i området.

Undantag: Jordbruksverket kan bevilja undantag för köttprodukter som har genomgått behandling enligt första kolumnen i tabell 1 i bilaga III till direktiv 2002/99/EG eller har framställts av kött enligt undantag punkt 10 a.

För handel inom EU krävs ett särskilt godkännande av inrättningen.

12. Åtgärder för mjölk och mjölkprodukter som har producerats i området

a. Jordbruksverket inför **förbud** mot att på marknaden släppa ut mjölk från mottagliga djur med ursprung i området samt mjölkprodukter som har framställts av sådan mjölk.

Undantag: Jordbruksverket kan bevilja undantag för

- mjölk och mjölkprodukter från mottagliga djur med ursprung i området som har framställts minst 21 dagar före det datum då smittan tidigast beräknas ha nått en anläggning i området och efter framställning har transporterats och lagrats åtskilt från mjölk och mjölkprodukter som har framställts efter detta datum, samt
- mjölk från mottagliga djur med ursprung i området och mjölkprodukter framställda av sådan mjölk som har genomgått behandling enligt del A och B bil. IX direktiv 2003/85/EG.

Behandlingen ska ske vid en inrättning inom området som uppfyller följande villkor:

- Inrättningen ska stå under ständig officiell kontroll.
- Antingen ska all mjölk som används vid inrättningen uppfylla kraven för undantag eller ska obehandlad mjölk härröra från mjölk utanför området.
- Under hela framställningsprocessen ska mjölken vara tydligt märkt och transporteras och lagras åtskilt från obehandlad mjölk och obehandlade mjölkprodukter som inte är avsedda att sändas utanför området.
- Transport av obehandlad mjölk från anläggningar utanför området till inrättningen ska ske i fordon som har smittrenats före transporten och därefter inte haft kontakt med anläggningar med mottagliga djur i området.

Om det inte finns någon inrättning inom området ska hantering ske enligt punkt 12 c.

b. Jordbruksverket inför **förbud** mot att på marknaden släppa ut sådan mjölk och sådana mjölkprodukter från mottagliga djur som har framställts vid en inrättning i området.

Undantag: Jordbruksverket kan bevilja undantag för mjölk och mjölkprodukter som beretts enligt följande villkor:

Behandlingen ska ske vid en inrättning inom området som uppfyller följande villkor:

- Inrättningen ska stå under ständig officiell kontroll.
- Antingen ska all mjölk som används vid inrättningen uppfylla kraven för undantag enligt punkt 12 a eller ska obehandlad mjölk härröra från djur utanför området.

- Under hela framställningsprocessen ska mjölken vara tydligt märkt och transporteras och lagras åtskilt från obehandlad mjölk och obehandlade mjölkprodukter som inte är avsedda att sändas utanför området.

Transport av obehandlad mjölk **från anläggningar utanför området till en inrättning i området** ska ske i fordon som har smittrenats före transporten och därefter inte haft kontakt med anläggningar med mottagliga djur i området.

c. För transport av obehandlad mjölk **från anläggningar i området till inrättningar utanför området** ska följande villkor gälla:

- Tillstånd krävs från Jordbruksverket för bearbetning i inrättningar utanför området av obehandlad mjölk från mottagliga djur inom området.
- I tillståndet ska färdvägen till den utsedda inrättningen anges och beskrivas.
- Transport ska ske i fordon, som har smittrenats före transporten och som är konstruerade och underhållna på ett sådant sätt att ingen mjölk läcker ut under transporten och är utrustade och hållna i sådant skick att spridning av aerosoler undviks medan mjölken pumpas i och ur.
- Före avfärden från anläggningen där mjölk från mottagliga djur har hämtats ska anslutningsrör, däck, hjulhus, och de nedre delarna av fordonet smittrenas och eventuell utspild mjölk avlägsnas och efter den senaste smittningen får fordonet därefter inte ha någon kontakt med anläggningar med mottagliga djur innan området lämnas.
- Mjolktransportfordonet ska strikt anvisas till ett avgränsat geografiskt område, vara försedd med lämplig märkning och får endast förflyttas till annat område efter smittrening under övervakning av en veterinär som Jordbruksverket utser.

d. Det är inte tillåtet att samla in och transportera prover av obehandlad mjölk från mottagliga djur från anläggningar i området till andra laboratorier än ett laboratorium för veterinärdiagnostik som godkänts för mul- och klövsjuka samt att bearbeta mjölken i sådana laboratorier.

För handel inom EU krävs ett särskilt godkännande av inrättningen.

13. Åtgärder för sperma, ägg och embryon som har producerats i området

a. Jordbruksverket inför **förbud** mot att på marknaden släppa ut sperma, ägg och embryon från mottagliga djur med ursprung i området.

Undantag: Jordbruksverket kan bevilja undantag för fryst sperma och frysta ägg och embryon som har samlats in och lagrats minst 21 dagar före det datum då en anläggning i området tidigast beräknas ha blivit smittad med mul- och klövsjukevirus.

b. Fryst sperma som har samlats in enlighet med EG-lagstiftningen efter det datum då en anläggning i området tidigast beräknas ha blivit smittad av mul- och klövsjukevirus ska lagras åtskilt och får inte släppas ut förrän

- alla åtgärder i samband med ett utbrott av mul- och klövsjuka har upphävts i området se punkt 20,
- alla djur som tas emot på seminestationen har genomgått en klinisk undersökning. Dessutom ska provtagning och serologisk undersökning ha genomförts i den utsträckning som Jordbruksverket bestämmer utan att tecken till förekomst av mul- och klövsjuka har kunnat konstateras vid den berörda seminestationen,
- donatordjuret tidigast 28 dagar efter insamlingen av sperman har genomgått serologisk undersökning utan att det har påvisats förekomst av antikroppar mot mul- och klövsjuka.

För handel inom EU krävs ett särskilt godkännande av Jordbruksverket.

14. Transport och spridning av stallgödsel från djur av mottagliga arter i området

Jordbruksverket inför **förbud** mot transport och spridning inom området av stallgödsel från mottagliga djur vid anläggningar samt i slakterier, vid gränskontrollstationer och i transportmedel.

Undantag:

- a. Jordbruksverket kan bevilja undantag för stallgödsel från mottagliga djur från en anläggning i området till en angiven anläggning för behandling enligt avsnitt II.A.5 i kap. III i bilaga VIII till förordning (EG) nr 1774/2002 eller för mellanlagring.
- b. Jordbruksverket kan bevilja undantag för stallgödsel från mottagliga djur från anläggningar i området som inte omfattas av restriktioner på grund av spärr- eller smittförklaring och ge tillstånd till transport och spridning på angivna fält enligt följande villkor.

Antingen

- Hela volymen stallgödsel ska ha producerats minst 21 dagar före det datum då smittan beräknats ha nått en anläggning i området, och
- stallgödseln ska spridas nära marken och på tillräckligt avstånd från anläggningar med mottagliga djur samt omedelbart arbetas ner i marken.

Eller, när det gäller stallgödsel från nötkreatur och svin

- En veterinär som Jordbruksverket utser ska ha undersökt alla djur och ska ha uteslutit förekomst av djur som misstänks vara smittade med mul- och klövsjukevirus,
- hela volymen stallgödsel ska ha producerats minst 4 dagar före undersökningen, och
- gödseln ska arbetas ner i marken på angivna fält nära ursprungsanläggningen och på tillräckligt avstånd från andra anläggningar med mottagliga djur i området.

Alla tillstånd för transport av stallgödsel från anläggningar med mottagliga djur ska ske på det sätt Jordbruksverket bestämmer. Särskilt viktigt är det att

transportfordonen är täta och att de smittrenas efter avlastning och innan de lämnar anläggningen.

För handel inom EU krävs ett särskilt godkännande av Jordbruksverket.

15. Åtgärder för hudar och skinn som har producerats i området

Jordbruksverket inför **förbud** mot att på marknaden släppa ut hudar och skinn från mottagliga djur med ursprung i området.

Undantag:

Jordbruksverket kan bevilja undantag för hudar och skinn, som

- har producerats minst 21 dagar före det datum en anläggning med konstaterad mul- och klövsjuka beräknas ha smittats och har lagrats åtskilda från sådana hudar och skinn, som har producerats efter detta datum eller
- uppfyller kraven i art. 20 och kap. VI punkt A 2 c eller A 2 d i bilaga VIII till förordning (EG) nr 1744/2002.

För handel inom EU krävs ett särskilt godkännande av Jordbruksverket.

16. Åtgärder för fårull, hår från idisslare och svinborst som har producerats i området

Jordbruksverket inför **förbud** mot att på marknaden släppa ut fårull, hår från idisslare och svinborst med ursprung i området.

Undantag:

Jordbruksverket kan bevilja undantag för obearbetad ull, obearbetat hår och obearbetad borst, som

- har producerats minst 21 dagar före det datum en anläggning med konstaterad mul- och klövsjuka beräknas ha smittats och har lagrats åtskilt från ull, hår och borst som har producerats efter detta datum eller
- uppfyller kraven i art. 20 och kap. VI punkt A 1 i bilaga VIII till förordning (EG) nr 1744/2002.

För handel inom EU krävs ett särskilt godkännande av Jordbruksverket.

17. Åtgärder för andra animaliska produkter som framställts i området

Jordbruksverket inför **förbud** mot att på marknaden släppa ut sådana animaliska produkter som kommer från djur av mottagliga arter och som inte nämns i punkt 10 - 16.

Undantag:

Jordbruksverket kan bevilja undantag för följande produkter:

- Produkter som har producerats minst 21 dagar före det datum då en anläggning med konstaterad mul- och klövsjuka beräknas ha smittats och som

har lagrats och transporterats åtskilt från produkter som har framställts efter detta datum,

- produkter som har genomgått värmebehandling i en hermetisk sluten behållare med ett F_0 -värde av minst 3,00,
- produkter som har genomgått en värmebehandling där centrum temperaturen har uppgått till minst 70°C i minst 60 minuter,
- sammansatta produkter som inte ska behandlas vidare och som innehåller produkter av animaliskt ursprung vilka antingen har genomgått en behandling som innebär att eventuell mul- och klövsjukesvirus avdödas eller har erhållits från djur som inte omfattas av restriktioner på grund av mul- och klövsjuka, eller
- paketerade produkter avsedda för användning som in vitro diagnostika eller laboratoriereagens.

För vissa produkter gäller särskilda krav enligt följande för att undantag ska kunna beviljas:

- **Blod- och blodprodukter** som används för tekniska ändamål inkl. läkemedel, in vitro diagnostik och laboratoriereagens ska ha genomgått minst en av de behandlingar som avses i kap. IV punkt B 3 e ii i bilaga VIII till förordning (EG) nr 1774/2002.
- **Ister och utsmält fett** ska ha genomgått värmebehandling enligt kap. IV punkt B 2 d iv i bilaga VII till förordning (EG) 1774/2002.
- **Foder för sällskapsdjur och tuggben** ska uppfylla kraven enligt kap. II punkterna B2, B 3 eller B4 i bilaga VIII till förordning (EG) 1774/2002.
- **Jakttroféer av hovdjur** ska uppfylla kraven i punkterna A 1, A3 eller A 4 i kap. VII i bilaga VIII till förordning (EG) nr 1774/2002.
- **Fjälster** som i enlighet med kap. 2 i bilaga I till direktiv 92/118/EEG har rengjorts, skrapats och antingen saltats med natriumklorid i 30 dagar eller blekts eller torkats efter skrapningen och skyddats mot förnyad kontaminering efter behandlingen.

För handel inom EU krävs ett särskilt godkännande av Jordbruksverket.

18. Åtgärder för foder, hö och halm

a. Jordbruksverket inför **förbud** mot att på marknaden släppa ut foder, hö eller halm med ursprung i området.

Undantag:

b. Jordbruksverket kan bevilja undantag för foder, hö och halm, som

- har producerats minst 21 dagar före det datum då en anläggning med konstaterad mul- och klövsjuka beräknas ha smittats och har lagrats och transporterats åtskilt från foder, hö och halm som har producerats efter detta datum, eller
- är avsett att användas inom området.

- har producerats i lokaler utan mottagliga djur, eller
- har producerats i inrättningar utan mottagliga djur vilka hämtar sitt råmaterial från lokaler utan mottagliga djur eller lokaler utanför området.

c. Dessutom kan undantag beviljas foder och halm som har producerats på anläggningar med mottagliga djur och som antingen

- har behandlats med ånga i en sluten kammare under minst 10 minuter och vid en temperatur på minst 80°C, eller
- har behandlats med formalinånga (formaldehyd) producerad i en kammare som hållits stängd under minst 8 timmar och vid en temperatur på minst 19°C med hjälp av handelslösningar med en koncentration på 35-40 %, eller
- har lagrats i packar eller balar under tak i lokaler som ligger minst 2 km från närmaste utbrott av mul- och klövsjuka och inte förs ut från dessa förrän minst tre månader har gått efter det att slutlig smittrening har slutförts och under inga omständigheter inte förrän alla restriktioner i skyddsområdet har upphört.

För handel inom EU krävs ett särskilt godkännande av Jordbruksverket.

19. Ytterligare åtgärder

Jordbruksverket kan komma att besluta om ytterligare åtgärder inom skyddsområdet.

20. Giltighetstid

Följande krav ska minst vara uppfyllda för att Jordbruksverket ska upphäva bestämmelserna inom skyddsområdet:

a. Bestämmelserna inom skyddsområdet ska gälla i minst 15 dagar efter det att djuren i den senast smittförklarade anläggningen i området avlivats och oskadliggjorts samt preliminär desinfektion har genomförts i anläggningen.

b. En undersökning av alla anläggningar med mottagliga djur inom skyddsområdet ska ha genomförts enligt Jordbruksverkets beslut utan att tecken på förekomst av mul- och klövsjuka har konstaterats.

c. Serologiska undersökningar av mottagliga djur ska ha genomförts i den utsträckning och vid den tidpunkt Jordbruksverket bestämmer utan att det har påvisats antikroppar mot mul- och klövsjuka. Särskilt viktigt i detta sammanhang är får- och getbesättningar som inte har haft direkt eller nära kontakt med nötkreatur under en period på minst 21 dagar före provtagningen.

c. När bestämmelserna inom skyddsområdet upphör att gälla, ska området under ytterligare minst 15 dagar lyda under samma bestämmelser som övervakningsområdet.

Inom övervakningsområde gäller följande

21. Identifiering m.m. av djuranläggningar

a. Mottagliga djur ska om möjligt förvaras inomhus i sina stallar eller på annan lämplig plats där de kan hållas isolerade.

b. Alla anläggningar med mottagliga djur ska identifieras av en veterinär som Jordbruksverket utser.

Anvisningar om hur en sådan identifiering kan genomföras finns i kapitlet *Områden med särskilda restriktioner* i Del I.

c. En veterinär som Jordbruksverket utser ska regelbundet inspektera de anläggningar som har mottagliga djur inom området.

Vad som avses med ”regelbundet” får bedömas från fall till fall med hänsyn till den aktuella situationen. Jordbruksverket bestämmer om detta.

Om Jordbruksverket så beslutar ska veterinären vid besöken också ta prover för undersökning på SVA, utländskt referenslaboratorium eller annat laboratorium som verket godkänner.

Veterinären ska föra protokoll över inspektionsbesöken och rapportera dessa till Jordbruksverket.

d. Vid samtliga in- och utgångar i anläggningar med mottagliga djur ska i den utsträckning som Jordbruksverket bestämmer finnas lämpliga skyddskläder, lämplig utrustning för personlig smittrening samt kärl för smittrening av skodon.

En veterinär som Jordbruksverket utser ska kontrollera att så är fallet. Kontrollen kan lämpligen ske vid det första inspektionsbesöket på anläggningen.

Personer som kommer till eller lämnar anläggningar inom övervakningsområdet ska utföra personlig smittrening i den omfattning som behövs för att motverka smittspridning.

e. Om mottagliga djur insjuknar eller dör i en anläggning belägen inom området ska djurhållaren omedelbart anmäla detta till distriktsveterinären eller en annan veterinär om det inte är uppenbart att sjukdomen eller dödsfallet beror på ett olycksfall eller en annan fysisk skada.

En veterinär som får ett sådant meddelande ska snarast underrätta Jordbruksverket och länsstyrelsen (länsveterinären) ifall mul- och klövsjuka inte kan uteslutas som orsak till händelsen.

Om Jordbruksverket så bestämmer ska en veterinär som verket utser, på det sätt som Jordbruksverket beslutar, undersöka de sjuka eller döda djuren och ta prover i den utsträckning som behövs för att fastställa om mul- och klövsjuka föreligger.

22. Förflyttning och hantering av djur, fordon, utrustning m.m.

a. Förflyttning och transport av mottagliga djur från en anläggning inom området är inte tillåten.

Undantag se punkt 23.

Jordbruksverket kan delegera till länsstyrelsen att besluta om sådant undantag.

Bestämmelser och anvisningar om sådan transport finns i kapitlet *Transporter* i Del I.

23. Undantag från förbudet att flytta djur

Jordbruksverket kan ge tillstånd till förflyttning i något av följande syfte:

a. För direkt transport till ett slakteri inom området om följande villkor uppfylls:

- Identifiering ska ha skett enligt punkt 21 b.
- En veterinär som Jordbruksverket utser ska ha undersökt alla mottagliga djuren i anläggningen utan att tecken på förekomst av mul- och klövsjuka har konstaterats.
- Transporten ska vara förseglad och ske under tillsyn av en veterinär som Jordbruksverket utser.

b. För att, utan att komma i kontakt med mottagliga djur från olika anläggningar, föras ut på bete i området. Sådant tillstånd kan inte beviljas förrän minst 15 dagar har förflutit efter det att senaste utbrottet har konstaterats i skyddsområdet.

En veterinär som Jordbruksverket utser ska före förflyttningen ha undersökt alla mottagliga djur på anläggningen utan att tecken på förekomst av mul- och klövsjuka har konstaterats. Jordbruksverket kan också bestämma att provtagning ska ske innan tillstånd beviljas.

c. För transport (transitering) av djur av alla arter genom området under förutsättning att den sker endast längs huvudleder för motor- och järnvägstrafik.

d. För transport av mottagliga djur som kommer från ett område utanför skydds- och övervakningsområdet direkt till slakteri under följande förutsättningar:

- En veterinär som Jordbruksverket utser ska intyga att djuren kommer från en anläggning utanför skydds- och övervakningsområdet.
- Transporten sker på angivna vägar direkt till utsett slakteri för omedelbar slakt.
- Djurtransportfordonet ska efter avlastning smittrenas under övervakning av en veterinär som Jordbruksverket utser och smittningen ska registreras i körjournalen.

e. För transport till ett slakteri utanför området (i de fall det inte finns möjlighet att slakta djuren inom området) om följande villkor uppfylls:

- Identifiering ska ha skett enligt punkt 21 b.

- En veterinär som Jordbruksverket utser ska ha undersökt alla mottagliga djur i anläggningen utan att tecken på förekomst av mul- och klövsjuka har konstaterats. Jordbruksverket kan också bestämma att provtagning ska ske före transport.
- Slakten ska ske på ett slakteri som Jordbruksverket godkänner så nära området som möjligt.
- Transporten ska vara förseglad och ske under tillsyn av en veterinär som Jordbruksverket utser.
- Köttet ska behandlas enligt punkt 26.

24. Avelsverksamhet

Ambulerande avelsverksamhet med mottagliga djur är inte tillåten.

25. Handel, utställningar m.m.

a. Auktioner, marknader, utställningar, tävlingar eller liknande arrangemang med mottagliga djur får inte förekomma inom övervakningsområdet.

b. Handel, djurförmedling och annan jämförlig verksamhet med mottagliga djur är inte tillåtet inom övervakningsområdet.

26. Åtgärder för färskt kött från djur av mottagliga arter med ursprung i området och för köttprodukter som har framställts av sådant kött

I. Jordbruksverket inför förbud mot att på marknaden släppa ut färskt kött, malet kött och köttberedningar från mottagliga djur med ursprung i området.

Undantag:

a. Jordbruksverket kan bevilja undantag för färskt kött, malet kött och sådana köttberedningar som har producerats minst 21 dagar före det datum då smittan tidigast beräknas ha nått anläggningen i motsvarande skyddsområde och efter produktion har lagrats och transporterats åtskilt från sådant kött som har producerats efter detta datum. Sådant kött ska vara lätt att skilja från kött som inte får sändas utanför området genom tydlig märkning enligt Jordbruksverkets bestämmelser.

b. Jordbruksverket kan bevilja undantag för färskt kött, malet kött och köttberedningar som framställts av djur som transporterats till slakteriet under minst följande (eller likvärdiga förhållanden):

- Identifiering ska ha skett enligt punkt 21 b.
- En veterinär som Jordbruksverket utser ska ha undersökt alla mottagliga djur på anläggningen utan att tecken på förekomst av mul- och klövsjuka har konstaterats. Jordbruksverket kan också bestämma att provtagning ska ske före transport.
- Slakten ska ske på ett slakteri som Jordbruksverket godkänner så nära området som möjligt.
- Transporten ska vara förseglad och ske under tillsyn av en veterinär som Jordbruksverket utser.
- Köttet ska behandlas enligt undantag punkt 26 d.

c. Jordbruksverket kan bevilja undantag för köttprodukter som framställts av sådant färskt kött från mottagliga djur med ursprung i området som har kontrollmärkts enligt Jordbruksverkets bestämmelser och transporterats förseglat av en veterinär som Jordbruksverket utser till en angiven inrättning för behandling enligt första kolumnen tabell I i bilaga III till direktiv 2002/99/EG.

II. Jordbruksverket inför förbud mot att på marknaden släppa ut färskt kött, malet kött och köttberedningar från mottagliga djur i inrättningar inom området.

Undantag:

d. Jordbruksverket kan bevilja undantag för färskt kött, malet kött och köttberedningar från inrättningar i övervakningsområdet på följande villkor:

- (1) Inrättningen ska stå under strikt veterinärkontroll.
- (2) I inrättningen får bara bearbetas sådant färskt kött, sådant malet kött och sådana köttberedningar
 - som avses i punkt b och som omfattas av nedanstående *kompletterande villkor*, eller
 - som kommer från djur som har fötts upp och slaktats utanför övervakningsområdet, eller
 - som kommer från djur som transporterats i enlighet med punkt 5 c.

Kompletterande villkor:

Färskt kött utom huvuden, inälvor och slaktbiprodukter ska produceras i enlighet med minst ett av följande villkor:

- (i) När det gäller idisslare:
 - Djuren ska ha genomgått kontroller enligt punkt 5 c i samband med transporten.
 - Köttet ska behandlas enligt punkterna 1, 3 och 4 del A i bilaga VIII till direktiv 2003/85/EG.
- (ii) När det gäller samtliga mottagliga djur:
 - Djuren ska ha vistats på anläggningen minst 21 dagar och identifierats så att ursprungs företaget kan spåras.
 - Djuren ska ha genomgått kontroller enligt punkt 5 c i samband med transporten.
 - Köttet ska märkas och hållas under övervakning av en veterinär som Jordbruksverket utser i minst 7 dagar och får inte släppas ut förrän inga misstankar om mul- och klövsjuka kvarstår på ursprungsanläggningen i slutet av denna period.
- (iii) När det gäller samtliga mottagliga djur:
 - Djuren ska under en period av 21 dagar inte ha förflyttats från ursprungsanläggningen och inga mottagliga djur ska under denna period ha förts in till anläggningen.

- Djuren ska ha genomgått kontroller enligt punkt 5 c inom 24 timmar före lastning.
- Prover som tagits i den utsträckning som Jordbruksverket bestämmer ska inom 48 timmar före lastning ha testats utan att förekomst av antikroppar mot mul- och klövsjuka har påvisats.
- Köttet ska kvarhållas i 24 timmar under övervakning av en veterinär som Jordbruksverket utser och inte släppas ut förrän djuren i ursprungsanläggningen har genomgått en förnyad klinisk undersökning då förekomst av eller misstanke om mul- och klövsjuka har uteslutits.

Putsade slaktbiprodukter ska märkas enligt Jordbruksverkets bestämmelser och ska genomgå en av de behandlingar som anges i första kolumnen i tabell 1 i bilaga III till direktiv 2002/99/EG.

Andra produkter ska behandlas enligt punkt 17.

(3) Allt färskt kött, malet kött och alla köttberedningar ska kontrollmärkas enligt EG-lagstiftningen.

(4) Under hela framställningsprocessen ska allt färskt kött, malet kött och köttberedningar vara tydligt märkt och transporteras och lagras åtskilt från färskt kött, malet kött och köttberedningar som inte får sändas utanför övervakningsområdet enligt direktiv 2003/85/EG.

e. Jordbruksverket kan bevilja undantag för köttprodukter som framställts på inrättningar i området och antingen uppfyller bestämmelserna i undantag punkt 26 c eller framställts av kött som uppfyller kraven i punkt 26 d.

För handel inom EU krävs ett särskilt godkännande av inrättningen.

27. Åtgärder för mjölk och mjölkprodukter från djur av mottagliga arter som producerats i området

I. Jordbruksverket inför förbud mot att på marknaden släppa ut mjölk från mottagliga djur med ursprung i området samt mjölkprodukter som har framställts av sådan mjölk.

Undantag:

a. Jordbruksverket kan bevilja undantag för mjölk eller mjölkprodukter från mottagliga djur med ursprung i övervakningsområdet som har producerats minst 21 dagar före det datum då smittan tidigast beräknas ha nått en anläggning i motsvarande skyddsområde och som efter produktion har lagrats och transporterats åtskilda från mjölk och mjölkprodukter som har producerats efter detta datum.

b. Jordbruksverket kan bevilja undantag för mjölk eller mjölkprodukter från mottagliga djur med ursprung i övervakningsområdet och som har genomgått särskild behandling i enligt del A och B i bilaga IX till direktiv 2003/85/EG. Behandlingen ska utföras på en inrättning som uppfyller kraven enligt punkterna 27 c - f eller i inrättningar som utsetts av Jordbruksverket och som ligger utanför skydds- och övervakningsområdena.

II. Jordbruksverket inför förbud mot att på marknaden släppa ut sådan mjölk och mjölkprodukter från mottagliga djur som har producerats i övervakningsområdet.

Undantag: Jordbruksverket kan bevilja undantag om följande villkor är uppfyllda.

c. Inrättningen ska stå under strikt veterinärkontroll.

d. All mjölk som används i inrättningen ska antingen uppfylla kraven enligt punkt 27 b eller härröra från djur utanför skydds- och övervakningsområdena.

e. Mjölken ska vara tydligt märkt genom hela produktionskedjan och transporteras och lagras åtskild från mjölk och mjölkprodukter som inte är avsedda att sändas utanför övervakningsområdet.

f. Transport av obehandlad mjölk från anläggningar utanför skydds- och övervakningsområdena till inrättningar ska ske i fordon som har smittrenats före transporten och därefter inte har haft någon kontakt med anläggningar med mottagliga djur i skydds- och övervakningsområdena.

För handel inom EU krävs ett särskilt godkännande av inrättningen.

28. Transport av obehandlad mjölk från anläggningar inom området till inrättningar utanför skydds- och övervakningsområdena och bearbetning av sådan mjölk

a. Jordbruksverket kan ge **tillstånd** för bearbetning vid inrättningar utanför skydds- och övervakningsområdena av obehandlad mjölk från mottagliga djur inom övervakningsområdet.

b. Tillståndet ska omfatta instruktioner och uppgift om den färdväg som valts till den utsedda inrättningen.

c. Transporten ska ske med fordon som smittrenats och är konstruerade och hållna i sådant skick att ingen mjölk läcker ut under transporten och utrustade så att spridning av aerosoler med mul- och klövsjukevirus undviks när mjölken pumpas i och ur.

d. Före avfärden från den anläggning där mjölk från mottagliga djur har hämtats ska anslutningsrör, däck, hjulhus och de nedre delarna av fordonet smittrenas och eventuell utspild mjölk avlägsnas och efter den senaste desinfektionen får fordonet därefter inte ha någon kontakt med anläggningar där mottagliga djur hålls i skydds- och övervakningsområdena.

e. Mjölkfordonen får endast köras inom anvisat område, ska vara försedda med lämplig märkning och får endast förflyttas till annat område efter smittrening under övervakning av en veterinär som Jordbruksverket utser.

Jordbruksverket kan ge tillstånd för insamling och transport av prover av obehandlad mjölk från mottagliga djur från anläggningar i övervakningsområdet till andra laboratorier än ett laboratorium för veterinärdiagnostik som godkänts för diagnosticering av mul- och klövsjuka samt bearbetning av mjölken i sådana laboratorier under förutsättning att åtgärder vidtas för att undvika en spridning av eventuellt mul- och klövsjukevirus.

29. Transport och spridning av stallgödsel från djur av mottagliga arter i området

Jordbruksverket inför **förbud** mot transport och spridning inom och utanför området av stallgödsel från anläggningar, slakterier, gränskontrollstationer, transportmedel eller likvärdiga lokaliteter.

Undantag:

Jordbruksverket kan i undantagsfall ge tillstånd till transport av stallgödsel i transportmedel som noggrant smittrenats före och efter användning för spridning på angivna arealer inom området på tillräckligt avstånd från anläggningar där mottagliga djur hålls på villkor att antingen

- en av Jordbruksverket utsedd veterinär har undersökt alla mottagliga djur på anläggningen och fastställt att det inte förekommer djur som misstänks vara smittade med mul- och klövsjukevirus och stallgödseln sprids nära marken, så att aerosoler med mul- och klövsjukevirus inte bildas, och omedelbart plöjs ner i marken, eller
- en av Jordbruksverket utsedd veterinär har utfört en klinisk inspektion av alla mottagliga djur på anläggningen utan att tecken på förekomst av mul- och klövsjuka har kunnat konstateras och stallgödseln sprutas ner i marken, eller
- stallgödsel från mottagliga djur från en anläggning i området till en angiven anläggning för behandling enligt avsnitt II.A.5 i kap. III i bilaga VIII till förordning (EG) nr 1774/2002 eller för mellanlagring.

30. Åtgärder för andra animaliska produkter som framställts i området

Övriga animaliska produkter som inte avses i punkterna 26-29 får släppas ut på marknaden på samma villkor som inom skyddsområdet. Se punkterna 13, 15-17.

31. Ytterligare åtgärder

Jordbruksverket kan komma att besluta om ytterligare åtgärder inom övervakningsområdet.

32. Giltighetstid

Följande krav ska minst vara uppfyllda för att Jordbruksverket ska upphäva bestämmelserna inom övervakningsområdet:

a. Bestämmelserna i övervakningsområdet ska gälla i minst 30 dagar efter att djuren i den sist smittförklarade anläggningen avlivats och oskadliggjorts samt preliminär desinfektion har genomförts i anläggningen.

b. Kraven för upphävande av skyddsområdet har uppfyllts. Se punkt F 20.

c. Av Jordbruksverket beslutade undersökningar har genomförts utan att tecken på förekomst av mul- och klövsjuka har kunnat konstateras.

d. Serologiska undersökningar av mottagliga djur ska ha genomförts i den utsträckning och vid den tidpunkt Jordbruksverket bestämmer utan att det har påvisats antikroppar mot mul- och klövsjuka. Särskilt viktigt i detta sammanhang är får- och getbesättningar som inte har haft direkt eller nära kontakt med nötkreatur under en period på minst 30 dagar före provtagningen.

G. Vaccination mot mul- och klövsjuka

1. Generell bestämmelse

Vaccination mot mul- och klövsjuka är inte tillåten.

2. Nödvaccination

a. Jordbruksverket kan besluta om nödvaccination kring den plats där mul- och klövsjuka har konstaterats förutsatt att gemenskapens intressen inte åsidosätts. EU-kommissionen ska omgående underrättas om beslutet.

b. Nödvaccination i större skala inom EU kan bli aktuell i följande fall:

- Om ett utbrott av mul- och klövsjuka hotar att få stor omfattning, eller
- andra medlemsstater inom EU hotas genom sitt geografiska läge eller rådande väderförhållanden, eller
- andra medlemsstater inom EU hotas till följd av epidemiologiska relevanta kontakter mellan anläggningar på deras territorier och anläggningar med mottagliga djur i en medlemsstat med utbrott av mul- och klövsjuka, eller
- medlemsstater inom EU hotas genom sitt geografiska läge eller rådande väderförhållanden i ett angränsande tredje land med utbrott av mul- och klövsjuka.

Andra viktiga faktorer som påverkar ett beslut om nödvaccination är att konsekvenserna av ett utbrott kan förutses bli alltför omfattande exempelvis ekonomiskt.

c. Vaccination får bara ske inom område (vaccinationsområde) som fastställs i beslutet om vaccination.

d. Vaccinationen får bara pågå under den tidsperiod som anges i beslutet.

- e. Bara de djur som anges i vaccinationsbeslutet får vaccineras. Generellt gäller att vaccinationen ska ske snabbt och vid hantering av vaccin ska särskilt beaktas hygien och biosäkerhet.
- f. Endast vaccin godkänt av Jordbruksverket får användas.
- g. Vaccination ska utföras av veterinär eller annan person som Jordbruksverket utser.
- h. Vaccinerade djur ska i samband med vaccinationen förse med en särskild märkning som visar att de är vaccinerade.
- i. Mottagliga djur och produkter av sådana djur får inte flyttas ut ur vaccinationsområdet.
- j. Den som utför vaccination ska skriva rapport över utförda vaccinationer på en särskild blankett (Jordbruksverkets blankett Epi 4 eller på ett annat dokument som verket beslutar). Rapporten ska sändas till Jordbruksverket med kopia till länsstyrelsen (länsveterinären).

3. Olika varianter av vaccination

- *Skyddsvaccination* – nödvaccination som görs på anläggningar i ett område för att skydda mottagliga djur i detta område mot spridning av mul- och klövsjukevirus genom luftburen smitta eller via smittförande material och där djuren avses hållas vid liv efter vaccineringen.
- *Suppressiv vaccination* – nödvaccination som utförs endast i samband med utslaktning på en anläggning eller i ett område där det finns ett omedelbart behov av att minska mängden cirkulerande mul- och klövsjukevirus och risken för spridning av virus utanför anläggningen eller området och där avsikten är att djuren ska avlivas och oskadliggöras efter vaccineringen. Kan endast bli aktuell i ett skyddsområde.

4. Vaccinationsområde

- a. Jordbruksverket kan besluta om ett vaccinationsområde. Innan dess ska landet regionaliseras se avsnitt I.
- b. Om vaccinationsområdet helt eller delvis omfattar ett skydds- eller övervakningsområde ska de åtgärder som tillämpas i dessa bibehållas till de hävs enligt punkterna F 20 och F 32.
- c. Efter att skydds- och övervakningsområdet upphört ska åtgärder i vaccinationsområdet fortsätta att gälla enligt punkterna 4 e - i.
- d. Utanför ett vaccinationsområde där skyddsvaccination genomförts ska det finnas ett område med en bredd av minst 10 km
- där vaccination mot mul- och klövsjuka inte är tillåten,
 - där utökad övervakning sker,
 - där förflyttning av mottagliga djur kontrolleras av Jordbruksverket, och

- som ska kvarstå tills området fått status fritt från mul- och klövsjuka och smitta.

e. Följande **åtgärder** ska vidtas i vaccinationsområdet **från nödvaccinationen inleds till minst 30 dagar efter att den har avslutats.**(Fas 1)

Förflyttning och transport av djur

Mottagliga djur får inte föras mellan anläggningar inom området eller ut ur området.

Jordbruksverket kan bevilja **undantag** för transport direkt till slakteri under följande förutsättningar:

- Innan transport tillåts ska besättningen undersökas av en veterinär som Jordbruksverket utser.
- Transport får endast ske till ett slakteri, som Jordbruksverket utser, inom området eller i undantagsfall nära detta.

Färskt kött från vaccinerade djur som slaktas ska märkas med en stämpling i enlighet med direktiv 2002/99/EG samt lagras och transporteras separat från kött utan denna märkning. Därefter ska transport ske i slutna behållare till en anläggning, som Jordbruksverket utser, för särskild behandling enligt första kolumnen i tabell 1 i bilaga III till direktiv 2002/99/EG.

Mjolk- och mjolkprodukter från vaccinerade djur får släppas ut på marknaden inom och utanför området på följande villkor de ska ha genomgått särskild behandling enligt del A och del B bilaga IX direktiv 2003/85/EG. Del A gäller mjolk- och mjolkprodukter avsedda att användas som livsmedel. Del B gäller övriga ändamål inkl. djurfoder.

Vid inrättningar gäller följande:

- Inrättningen ska stå under ständig kontroll av en veterinär som Jordbruksverket utser.
- All mjolk vid inrättningen ska ha genomgått särskild behandling enligt ovan eller ska den obehandlade mjölken härröra från djur utanför området.
- Under framställningsprocessen ska mjölken vara tydligt märkt och transporteras och lagras åtskild från obehandlad mjolk och obehandlade mjolkprodukter som inte är avsedda att sändas utanför området.
- Intransport av obehandlad mjolk från anläggningar utanför området ska ske i fordon som har smittrenats före transporten och därefter inte haft någon kontakt med anläggningar med mottagliga djur i skyddsområdet.

Vid handel inom EU krävs intyg och godkännande av inrättningen av Jordbruksverket. Kommissionen ska informeras av Jordbruksverket om dessa inrättningar.

Transport av obehandlad mjolk från anläggningar (= mjolkproducerande djurens besättning) i området till inrättningar utanför området och bearbetning av denna mjolk ska ske enligt följande villkor:

- Tillstånd från Jordbruksverket krävs för att få bearbeta obehandlad mjölk från mottagliga djur i inrättningar utanför området.
- Färdvägen till inrättningen ska framgå av tillståndet.
- Transport ska ske i fordon, som smittrenats före transporten. Fordonen ska vara konstruerade och underhållna så att ingen mjölk läcker ut under transporten och vara utrustade så att spridning av luftburen smitta undviks när mjölken pumpas i och ur.
- Före avfärden från produktionsplatsen där mjölk från mottagliga djur har hämtats ska anslutningsrör, däck, hjulhus och de nedre delarna av fordonet smittrenas och eventuell utspild mjölk avlägsnas. Efter den senaste smittreningen får fordonet därefter, innan vaccinationsområdet lämnas, inte ha kontakt med anläggningar med mottagliga djur.
- Mjolktransportfordonet får endast anvisas till ett begränsat område, ska föras med lämplig märkning och får endast förflyttas till annat område efter smittrening under kontroll av en veterinär som Jordbruksverket utser.

Insamling och transport av mjölkprover av obehandlad mjölk från mottagliga djur från anläggningar i området till andra laboratorier än ett laboratorium för veterinärdiagnostik, som godkänts för diagnosticering av mul- och klövsjuka samt bearbetning av mjölken i sådana laboratorier är inte tillåten.

Insamling av **sperma**, från donatordjur av mottagliga arter, som hålls på seminestationer inom området avsedd för artificiell inseminering ska avbrytas.

Jordbruksverket kan bevilja **undantag** på följande villkor:

- Insamling av sperma vid seminestationer för produktion av fryst sperma.
- Sperma som samlas in under denna period ska lagras separat i minst 30 dagar.
- Innan sperman används har **donatordjuret inte vaccinerats** och alla djur som tas emot på seminestationen ska ha genomgått en klinisk undersökning dessutom ska laboratorietest ha skett i den utsträckning som Jordbruksverket bestämmer utan att tecken till förekomst av mul- och klövsjuka har kunnat konstateras vid den berörda seminestationen, och
- Donatordjuret ska tidigast 28 dagar efter insamlingen av sperman ha genomgått serologisk undersökning utan att det har påvisats förekomst av antikroppar mot mul- och klövsjuka.

eller

- Innan sperman används har **donatordjuret vaccinerats** efter att ha genomgått en serologisk undersökning utan att det har påvisats förekomst av antikroppar mot mul- och klövsjukevirus samt,
- har ett test utförts för påvisande av antingen virus eller virusgenom eller ett godkänt test utförts för påvisande av antikroppar mot icke-strukturella proteiner, under slutet av karantänperioden för sperman, på prov som har tagits från alla de mottagliga djur som fanns under den aktuella tidsperioden på seminestationen utan att tecken på mul- och klövsjuka har påvisats, och
- sperman uppfyller villkoren i artikel 4.3 i kapitel II i direktiv 88/407/EEG.

Insamling av **ägg och embryon** från donatordjur är inte tillåten.

Övriga animaliska produkter får släppas ut på marknaden om de uppfyller villkoren för hudar, skinn, fårull, hår från idisslare och svinborst samt övriga animaliska produkter enligt punkterna F 15-17 samt stallgödsel enligt punkt F 29.

f. Följande **åtgärder** ska vidtas i vaccinationsområdet **från tidigast 30 dagar efter att nödvaccinationen har avslutats fram till dess att undersökningen och klassificeringen** enligt punkterna g och h **är avslutad. (Fas 2)**

Förflyttning och transport av djur

Mottagliga djur får inte föras mellan anläggningar inom området eller ut ur området.

Jordbruksverket kan bevilja **undantag** för transport direkt till ett slakteri, som ligger i eller utanför vaccinationsområdet under följande förutsättningar:

- Djuren får inte komma i kontakt med andra mottagliga djur under transporten och på slakteriet.
- Djuren ska åtföljas av ett intyg av en av Jordbruksverket utsedd veterinär som visar att alla mottagliga djur på den ursprungliga eller avsändande anläggningen har genomgått en klinisk och serologisk undersökning. Se vidare punkt g.
- Transportfordonet ska smittrenas före lastning och efter leverans av djuren och datum och tid för detta ska registreras i transportfordonets körjournal.
- På slakteriet ska djuren genomgå en besiktning högst 24 timmar före slakt och särskilt undersökas med avseende på mul- och klövsjuka utan att visa några tecken på sjukdomen.

Färskt kött med undantag av slaktbiprodukter, som har framställts från **vaccinerade idisslare** får släppas ut på marknaden i och utanför vaccinationsområdet på följande villkor:

- Inrättningen ska stå under strikt veterinärkontroll.
- Endast färskt kött med undantag av slaktbiprodukter som har genomgått behandling enligt punkterna 1, 3 och 4 del A i bilaga VIII till direktiv 2003/85/EG eller färskt kött som kommer från djur som fötts upp och slaktats utanför vaccinationsområdet får bearbetas på inrättningen.
- Allt sådant färskt kött ska märkas i enlighet med EG-lagstiftningen.
- Genom hela framställningsprocessen ska det färska köttet vara tydligt märkt och transporteras och lagras åtskilt från kött med annan djurhälsostatus i enlighet med direktiv 2003/85/EG.

För handel inom EU krävs ett särskilt godkännande av inrättningen.

Färskt kött från vaccinerade svin ska märkas enligt Jordbruksverkets bestämmelser och lagras och transporteras åtskilt från kött som inte bär denna överstämpling samt därefter transporteras i slutna behållare till en inrättning utsedd av Jordbruksverket för behandling enligt punkt 1 del A i bilaga VII dir 2003/85/EG.

Mjolk- och mjölkprodukter från vaccinerade djur får släppas ut på marknaden i och utanför vaccinationsområdet förutsatt att minst en behandling har skett enligt del A (livsmedel) och del B (icke livsmedel) i bilaga IX till direktiv 2003/85/EG. Behandlingen ska ha utförts på en mjölk- och mjölkproduktanläggning i eller utanför vaccinationsområdet enligt punkt G 4.e.

För insamling av **sperma, ägg och embryon** se punkt G 4.e.

Övriga animaliska produkter får släppas ut på marknaden om de uppfyller villkoren för hudar, skinn, fårull, hår från idisslare och svinborst samt övriga animaliska produkter enligt punkterna F 15-17 samt stallgödsel enligt punkt F 29.

g. Klinisk och serologisk undersökning i vaccinationsområdet. (Fas 2-A)

Tidigast 30 dagar efter det att nödvaccinationen har slutförts ska följande ske i vaccinationsområdet:

- En undersökning ska göras för att identifiera alla djurbesättningar med mottagliga djur, som har haft kontakt med mul- och klövsjukevirus utan att uppvisa tydliga kliniska tecken på mul- och klövsjuka.
- Undersökningen ska omfatta en klinisk undersökning av alla mottagliga djur i alla besättningar i området och en provtagning i den utsträckning och på det sätt Jordbruksverket bestämmer för laboratorieundersökning.

h. Klassificering av besättningar med mottagliga djur i vaccinationsområdet. (Fas 2-B)

- Klassificeringen ska ske efter resultatet av kliniska undersökningar och testresultat enligt punkt g.
- Det ska ha vidtagits åtgärder vid djuranläggningar där förekomst av mul- och klövsjuka bekräftats enligt B. Skydds- och övervakningsområden ska ha upprättats.
- Anläggningar med mottagliga djur där minst ett mottagligt djur misstänks ha smittats genom tidigare kontakt med mul- och klövsjukevirus, men där frånvaro av cirkulerande antikroppar har bekräftats genom ytterligare tester som utförts på alla mottagliga djur på anläggningen ska omfattas av minst följande åtgärder:
 - mottagliga djur ska antingen avlivas och djurkropparna oskadliggöras eller
 - klassificeras och de djur som har haft ett positivt testresultat vid laborietest enligt punkt g ska avlivas och djurkropparna oskadliggöras. Återstående mottagliga djur på anläggningen ska slaktas på det sätt Jordbruksverket bestämmer.
- Anläggningen ska smittrenas.
- Jordbruksverket beslutar när och hur återinsättning av djur får ske.
- Färskt kött från djur som Jordbruksverket beslutar får slaktas efter klassificering ska behandlas enligt punkt G 4.f - färskt kött från vaccinerade idisslare eller vaccinerade svin.

- Mjolk- och mjolkprodukter ska behandlas enligt punkt G.4.e
- I vissa fall kan Jordbruksverket efter laboratorietest besluta att mottagliga djur omfattas av åtgärderna enligt punkt i.

i. Åtgärder som ska vidtas i vaccinationsområdet sedan undersökningen och klassificeringen av anläggningar har slutförts och fram till dess att status, som område fritt från mul- och klövsjuka och smitta återupprättats

(1) Förflyttning av mottagliga djur mellan anläggningar inom vaccinationsområdet får endast ske efter tillstånd av Jordbruksverket.

Jordbruksverket kan bevilja tillstånd till transport av mottagliga djur enligt följande villkor:

- Inom 24 timmar efter lastning ska alla mottagliga djur på anläggningen ha genomgått en klinisk undersökning utan att tecken på förekomst av mul- och klövsjuka har kunnat konstateras.
- Djuren ska ha kvarhållits på ursprungsanläggningen under minst 30 dagar, då inga mottagliga djur har förts in på anläggningen.
- Ursprungsanläggningen får inte ligga i ett skydds- eller övervakningsområde.
- Djuren ska ha genomgått provtagning i den utsträckning och på det sätt Jordbruksverket bestämmer.
- Djuren ska inte ha utsatts för smitta under transporten från ursprungsanläggningen till destinationsplatsen.

(2) Det är inte tillåtet att förflytta mottagliga djur ut ur vaccinationsområdet.

Undantag: Jordbruksverket kan bevilja undantag för transport av mottagliga djur direkt till slakteri för omedelbar slakt enligt punkt f.

(3) Det är inte tillåtet för ovaccinerad avkomma till vaccinerade moderdjur att lämna ursprungsanläggningen utom om de transporteras till

- en anläggning i vaccinationsområdet med samma hälsostatus som ursprungsanläggningen.
- ett slakteri för omedelbar slakt
- en anläggning som utsetts av Jordbruksverket varifrån avkomman ska sändas direkt till slakteri
- en valfri anläggning efter att av Jordbruksverket beslutad laboratorietest är utförd på ett blodprov taget före avsändandet från ursprungsanläggningen utan att det påvisats förekomst av antikroppar mot mul- och klövsjuka.

(4) **Färskt kött** från ovaccinerade mottagliga djur får släppas ut på marknaden på följande villkor:

Antingen ska

(i) alla de anläggningar med mottagliga djur inom vaccinationsområdet där minst ett mottagligt djur misstänks ha smittats genom tidigare kontakt med mul- och

klövsjukevirus, men där frånvaro av cirkulerande antikroppar har bekräftats genom ytterligare tester som utförts på alla mottagliga djur på anläggningen genomgått minst följande åtgärder:

- Mottagliga djur ska antingen ha avlivats och djurkropparna oskadliggjorts eller
- Klassificerats och de djur som har haft ett positivt testresultat vid laborietest enligt punkt g ska ha avlivats och djurkropparna oskadliggjorts. Återstående mottagliga djur på anläggningen ska ha slaktats på det sätt Jordbruksverket bestämt.
- Anläggningarna ska ha smittrenats
- Återinsättning ska ha skett på det sätt som Jordbruksverket har beslutat.

eller ska

(ii) djuren ha transporterats till slakteri på de villkor som Jordbruksverket bestämmer och

- Inrättningen ska stå under strikt veterinärkontroll
- Endast färskt kött från djur enligt punkterna (4)(i) och (4)(ii) eller från djur som har fötts upp och/eller slaktats utanför vaccinationsområdet eller färskt kött från vaccinerade idisslare enligt undantag punkt (4)(iii) ska bearbetas på anläggningen.
- Allt sådant färskt kött ska kontrollmärkas enligt EG-lagstiftningen.
- Under hela framställningsprocessen ska färskt kött vara tydligt märkt och transporteras och lagras åtskilt från kött med annan djurhälsostatus med avseende på mul- och klövsjuka.

(iii) Färskt kött från vaccinerade mottagliga djur eller från ovaccinerad seropositiv avkomma av vaccinerade moderdjur som slaktats under denna period ska märkas enligt Jordbruksverkets bestämmelser och lagras och transporteras åtskilt från kött som inte är märkt med detta kontrollmärke och därefter transporteras i förseglad behållare till en anläggning som Jordbruksverket utsett för bearbetning.

Undantag: färskt kött och putsade slaktbiprodukter från vaccinerade idisslare eller deras seropositiva ovaccinerade avkomma släppas ut på marknaden i och utanför vaccinationsområdet på följande villkor:

- Inrättningen ska stå under strikt veterinärkontroll
- Endast färskt kött med undantag av slaktbiprodukter som genomgått behandling enligt punkterna 1,3 och 4 del A i bilaga VIII till direktiv 2003/85/EG eller färskt kött enligt punkterna (4)(i) och (4)(ii) eller från djur som fötts upp och/eller slaktats utanför vaccinationsområdet ska bearbetas vid inrättningen.
- Allt sådant färskt kött ska kontrollmärkas enligt EG-lagstiftningen.
- Under hela framställningsprocessen ska färskt kött vara tydligt märkt och transporteras och lagras åtskilt från kött med annan djurhälsostatus med avseende på mul- och klövsjuka.

Undantag: Färskt kött från vaccinerade svin och deras ovaccinerade seropositiva avkomma som producerats under perioden från början av undersökningen till dess att åtgärder som anges i punkt 4 h har slutförts i hela vaccinationsområdet och minst 3 månader har förflutit efter det senaste utbrottet i detta område får endast släppas ut inom landet i och utanför vaccinationsområdet på följande villkor:

- Inrättningen ska stå under strikt veterinärkontroll
- Endast färskt kött som kommer från anläggningar där förekomst av tidigare eller aktuell smitta med mul- och klövsjukevirus har uteslutits enligt Jordbruksverket eller färskt kött från djur som fötts upp och slaktats utanför vaccineringsområdet får bearbetas vid inrättningen.
- Allt sådant kött ska kontrollmärkas enligt Jordbruksverkets bestämmelser.
- Under hela framställningsprocessen ska färskt kött vara tydligt märkt och transporteras och lagras åtskilt från kött med annan djurhälsostatus med avseende på mul- och klövsjuka.

I vissa fall kan handel inom europeiska gemenskapen vara möjlig.

(5) **Mjolk- och mjölkprodukter** från vaccinerade djur får släppas ut på marknaden i och utanför vaccinationsområdet förutsatt att mjölken och mjölkprodukterna har genomgått minst en av behandlingarna som avses i del A och B i bilaga IX till direktiv 2003/85/EG.

Behandlingen ska ha utförts på en inrättning i vaccinationsområdet eller i enlighet med bestämmelserna punkt G 4 e.

Insamling, transport och bearbetning av prover av råmjölk från mottagliga djur från anläggningar till laboratorium utan veterinärdiagnostik för mul- och klövsjuka kan ske på särskilda villkor och efter tillstånd från Jordbruksverket.

Övriga animaliska produkter får endast släppas ut på marknaden enligt punkterna F 15-17 och G 30.

H. Åtgärder vid bekräftelse av mul- och klövsjuka bland vilda djur

1. Smittat område

a. När det har bekräftats att vilda djur som lever i frihet har smittats av mul- och klövsjuka beslutar Jordbruksverket om hur stort område som ska anses smittat.

b. Det smittade områdets gränser definieras av Jordbruksverket. Om området ligger nära en annan medlemsstat inom EU ska samarbete med denna medlemsstat ske för att bekämpa sjukdomen.

c. Jordbruksverket beslutar vilka åtgärder som ska vidtas inom området utöver de som gäller anläggningar med mottagliga djur inom området se nedan.

2. Provtagning och undersökning av vilda djur som lever i frihet

a. Jordbruksverket beslutar om undersökning av vilda djur som skjuts eller hittas döda inom området.

b. Provtagning och undersökning ska göras på det sätt som Jordbruksverket bestämmer.

Bestämmelser och anvisningar om provtagning finns i kapitlet *Provtagning, transport av prover samt epizootiutrustning* i Del I.

3. Inventering m.m. av anläggningar och områden där mottagliga djur hålls

a. Alla anläggningar och områden där mottagliga djur hålls inom det smittade området ska identifieras av en veterinär som Jordbruksverket utser.

b. I de anläggningar och områden som håller mottagliga djur inom det smittade området ska en veterinär som Jordbruksverket utser inventera djurbeståndet och förteckna alla mottagliga djur av alla kategorier som finns där.

I anläggningar och områden där mottagliga djur hålls i det fria får den första inventeringen grunda sig på en uppskattning.

c. Inventeringen ska hållas aktuell under hela den tid området är förklarat smittat. Mottagliga djur som föds, insjuknar, avlivas, självdör eller skickas till slakt ska noteras.

De löpande anteckningarna ska föras av djurhållaren och ska på begäran visas upp för Jordbruksverket och länsstyrelsen.

4. Restriktioner i anläggningar och områden med mottagliga djur i smittat område

a. Alla mottagliga djur ska hållas kvar på sina platser inomhus eller på någon annan plats där de kan hållas avskilda från vilda djur.

b. Vilda djur som lever i frihet får inte ges möjlighet att komma i beröring med några produkter eller något material som är tillgängligt för de mottagliga djur som hålls i anläggningar och områden inom det smittade området.

c. Inga mottagliga djur får föras till eller från anläggningar inom området utan särskilt tillstånd av Jordbruksverket.

Innan sådant tillstånd ges, ska verket göra en särskild bedömning av det epizootologiska läget.

d. En veterinär som Jordbruksverket utser ska se till att desinfektionsbad för stövlar och andra skodon samt utrustning för personlig smittrening placeras vid

- samtliga in- och utgångar till de byggnader där mottagliga djur är inhysta och

- samtliga in- och utfarter till anläggningar med mottagliga djur inom området.

Djurhållaren ansvarar för att den utrustning som behövs för smittreningen tillhandahålls samt att desinfektionsmedel i stövelbad och liknande byts så ofta som behövs för att vara effektivt.

e. Personer som har kommit i kontakt med vilda djur som lever i frihet ska vidta hygieniska åtgärder för att minska risken för spridning av mul- och klövsjuka. Jordbruksverket kan besluta om förbud för dessa att besöka en anläggning eller ett område där mottagliga djur hålls.

f. Alla mottagliga djur som har insjuknat eller dött med symtom på mul- och klövsjuka ska genomgå undersökning.

f. Döda vilda djur och delar av döda vilda djur som levt i frihet får inte föras in i en djuranläggning eller ett område där mottagliga djur hålls oavsett om dessa vilda djur har skjutits eller hittats döda.

g. Material eller utrustning som skulle kunna vara smittat med eller kontaminerat av mul- och klövsjukevirus får inte föras in i en anläggning eller ett område där mottagliga djur hålls.

h. Inga mottagliga djur och inte heller sperma, ägg eller embryon från mottagliga djur får föras från det smittade området för handel inom europeiska gemenskapen.

i. Djurkroppar av vilda djur med mul- och klövsjuka ska oskadliggöras under övervakning av en veterinär som Jordbruksverket utser.

I. Regionalisering

Om mul- och klövsjukevirus trots de åtgärder som vidtagits sprids samt i alla fall när nödvaccination genomförs ska hela landet delas in i ett eller flera områden med restriktioner och fria områden. EU- kommissionen ska informeras om detta.

Se vidare kapitlet *Områden med restriktioner* i Del I.

Inom områden med restriktioner ska bland annat kontroll av transport och förflyttning av mottagliga djur, animaliska produkter, varor och fordon som kan bära mul- och klövsjukevirus ske.

